Τὸ φύλλον δραχ. 2,50 καὶ διὰ τὸ Ἐξωτερικὸν 2½ πέννες

Η ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΔΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΕΦΗΒΟΥΣ ΚΑΙ ΝΕΑΝΙΔΑΣ

Συνιστώμενον ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας ὡς «τὸ κατ' ἐξοχὴν παιδικὸν περιοδικὸν σύγγραμμα, ἀληθεῖς παρασχὸν εἰς τὴν χώραν ὑπηρεσίας», καὶ ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως ὡς «ἀνάγνωσμα ἄριστον καὶ χρησιμώτατον εἰς τοὺς παῖδας».

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: Ἐτησία δραχμὰς 100. Ἑξάμηνος δραχ. 55. Τρίμηνος δραχ. 30.

ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ: Αἰγύπτου γρόσια δεκατρία 50.— Ἀμερικῆς δολλάρια 4.— Ἀγγλίας καὶ ὅλων ἐν γένει τῶν ἄλλων Κρατῶν σελλίνια 10.

Ἑξάμηνοι καὶ Τρίμηνοι ἀναλόγως.

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΙΔΡΥΘΗ ΤΩι 1879

ΙΔΡΥΤΗΣ - ΕΚΔΟΤΗΣ - ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Ο ΤΟΜΟΣ ΤΗΣ ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ

Ἀρχίζει τὴν 1ην Δεκεμβρίου, ἀλλ' αἱ συνδρομαὶ ἀρχίζουν τὴν 1ην οἱουδήποτε μηνός.

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Ὁ δὸς Εὐριπίδου ἀριθ. 42, παρὰ τὸ Βαρβάκειον.

Περίοδος Β'.—Τόμος 37ος | *Ἐν Ἀθήναις, 24 Μαΐου 1930* | *Ἔτος 52ον.—Ἀριθ. 25*

ΜΙΑ ΜΙΚΡΗ ΤΡΑΓΩΔΙΑ

Ἄνοιξη κι' ὁ Ἐθνικὸς Κῆπος εἶναι στὶς δόξες του. Τὰ δέντρα του φουντωτά, καθαρά, καταπράσινα· τὰ παρτέρια του γεμάτα λουλούδια. Τὰ πουλιὰ κελαϊδοῦν, τὰ ζουζούδια τρίζουν, ὁ ἀέρας μοσχοβολᾶ, ὁ οὐρανὸς ἀποπάνω λάμπει γαλανός, κι' ὁ ἥλιος ρίχνει τόσο γλυκὲς ἀχτίδες, ποὺ ὁ ἥσκιος καταντᾷ περιττός. Οἱ ἄνθρωποι περπατοῦν ὅπου θέλουν καὶ κάθουνται ὅπου βροῦν, χωρὶς νὰ τοὺς νοιάζει ἂν τοὺς προστατεύῃ φυλλωσιὰ ἢ ἂν τοὺς χτυπᾷ ὁ ἥλιος ἀνεμπόδιστος. Γλύκα καὶ χαρά.

Ἀλλὰ τ' ὡραιότερο στολίδι τοῦ Κήπου εἶναι τὰ παιδάκια. Ὤ, τὰ ζωντανὰ λουλούδια, τὰ πολύχρωμα καὶ δροσερὰ σὰν τἄλλα, ποὺ τρέχουν ἐδῶ κι' ἐκεῖ στὰ δρομάκια, — ὦ, τἀφτέρωτα πουλιὰ μὲ τὶς φωνούλες τους καὶ τὰ γελάκια, ποὺ μοιάζουν σὰν ἄλλα κελαϊδήματα!.. Πόσα εἶναι! Μικρά, μεγάλα, -ἀγοράκια, κοριτσάκια, - ξανθά, μελαχροινά, - γαλανά, μαυρομάτικα.... Ξεσκούφωτα, ἐλαφροντυμένα, μισόγυμνα, χαίρουνται τὴ γλυκειὰ Ἄνοιξη μέσα στὸν Κῆπο ποὺ τὸν ἐμψυχώνουν...

Νά, κι' ἡ Εἰρηνούλα, μὲ τὰ μαῦρα μαλλιά, τὸ τριανταφυλλὶ φουστανάκι καὶ τὴ γιαπωνέζικη ὀμπρελλίτσα. Νὰ κι' ἡ Μπεμπούλα, ἡ μικρή της ξαδέρφη, ἡ ξανθὴ μὲ τἄσπρα. Οἱ μαμμάδες τους ἔχουν καθήσει σ' ἕνα μπάγκο, κι' αὐτὲς τριγυρίζουν ἐκεῖ-κοντά, πότε γιὰ νὰ ἰδοῦν ἕνα λουλούδι ποὺ τοὺς φαντάζει, πότε γιὰ νὰ κυνηγήσουν μιὰν ἄπιαστη πεταλούδα...

Ὅταν ἀπομακρύνουνται πολύ, οἱ μαμμάδες τὶς φωνάζουν:

— Εἰρηνούλα!.. Μπεμπούλα!.. Γυρίστε!..

Οἱ μικρὲς γυρίζουν καὶ ρωτοῦν:

— Τί μᾶς θέλετε;

— Τίποτα... Νὰ σᾶς βλέπουμε.

— Φοβᾶστε μὴ μᾶς χάσετε; ρωτᾷ ἡ τσαχπίνα ἡ Εἰρηνούλα.

— Ὄχι, φοβόμαστε μὴ μᾶς χάσετε σεῖς! τῆς ἀπαντᾷ ἡ θεία Ἑλένη.

— Μπά! καὶ ποῦ θὰ μᾶς πᾶτε; Ἐδῶ δὲν θὰ κάθεστε; Θὰ σᾶς ξαναβροῦμε!

— Ἀ, δὲν εἶναι πάντα τόσο εὔκολο! Ὁ Κῆπος ἔχει πολλὰ στριφογυρίσματα Γιὰ δοκιμάστε!..

Οἱ μικρὲς δὲν τὸ παραδέχουνται καί... δοκιμάζουν. Ἀπομακρύνουνται πιὸ πολύ, περνοῦν καὶ στὸν ἄλλο δρόμο, ἔπειτα καὶ στὸν ἄλλο... Καὶ πάλι νά τις! ξαναγυρίζουν τρεχάτες μὲ γέλια θριαμβευτικά:

— Νά, ποὺ σᾶς βρήκαμε!.. Βλέπετε;

Τὸ παιχνίδι αὐτὸ γίνεται δυὸ-τρεῖς φορές. Καὶ κάθε φορά, τὰ κοριτσάκια ἀπομακρύνονται περισσότερο. Ἀλλὰ ὅσο μεγάλος κι' ἂν εἶναι ὁ γύρος τους στὰ δρομάκια ποῦ Κήπου, πάντα ξαναβρίσκουν τὸ δρομάκι, ὅπου τὶς περιμένουν οἱ μαμμάδες καθισμένες στὸ μπάγκο:

— Νά, ποὺ σᾶς ξαναβρήκαμε!

Ἔτσι παίρνουν θάρρος. Καὶ ξεκινοῦν πάλι γιὰ μεγαλύτερο γύρο.

— Μπορεῖ ποτὲ νὰ χαθῇ κανεὶς μέσα στὸν Κῆπο; λέει ἡ Μπεμπούλα.

— Ναί, καλέ! ἀπαντᾷ ἡ Εἰρηνούλα. Πᾶμε τώρα νὰ ἰδοῦμε κι' ἐκεῖνο τὸ ἄγαλμα ποὺ εἴδαμε προχτές. Κάπου ἐδῶ κοντὰ εἶναι...

— Ναί, ναί, πᾶμε!.. Ἐδῶ κοντὰ εἶναι... θυμᾶμαι...

Ἡ Μπεμπούλα περγᾷ τὸ χεράκι της στὸ μπράτσο τῆς Εἰρηνούλας. Ἡ γιαπωνέζικη ὀμπρελλίτσα σκεπάζει καὶ τὰ δυὸ χαριτωμένα κεφαλάκια. Καὶ μὲ καμάρι, μὲ τὸ πάσσο τους, μὲ τὸ γελάκι τους, μὲ τὸ νάζι τους, σὰ μεγάλες, οἱ μικρὲς πᾶνε ν' ἀνακαλύψουν τὸ ἄγαλμα.

Πᾶνε, πᾶνε... ἀλλὰ τίποτα!

— Ἀπὸ δῶ πρέπει νὰ στρίψουμε.

— Ὄχι, ἀπὸ δῶ!

— Ὄχι, καλέ!..

Στὰ σταυροδρόμια ὑπερνι-

«Ἡ ὀμπρελλίτσα σκεπάζει καὶ τὰ δυὸ χαριτωμένα κεφαλάκια.»
(Σελ. 289, στ. γ'.)

κᾷ πάντα ἡ γνώμη τῆς Εἰρηνούλας. Μὰ ὕστερα ἡ Μπεμπούλα θριαμβεύει:

— Δὲ στὸλεγα; Ἔπρεπε νὰ στρίψουμε ἀπὸ κεῖ ποὺ σοῦλεγα ἐγώ!

— Μὰ ποῦ εἶναι ἐπιτέλους; Χάθηκε;

Ἀπελπίζονται. Ἀδύνατο ν' ἀνακαλύψουν τὸ ἄγαλμα μονάχες. Καὶ ρωτοῦν ἕναν κύριο, ποὺ διαβάζει ἐφημερίδα σ' ἕνα μπάγκο.

— Ἀπὸ κεῖ, μικρούλες μου! τοὺς λέει. Πηγαίνετε ἴσια, στρίψετε δεξιά, ἔπειτα ἀριστερά, καὶ θὰ τὸ ἰδῆτε μπροστά σας.

Ἀκολουθοῦν τὴ διεύθυνση ποὺ τοὺς ἔδειξε μὲ τὸ χέρι, καὶ στρίβουν. Σὲ λίγο φτάνουν πάλι σὲ σταυροδρόμι. Δὲν θυμοῦνται ὅμως καλὰ τί τοὺς εἶπε ὁ κύριος: δεξιὰ νὰ στρίψουν ἢ ἀριστερά; Καὶ παίρνουν ἕνα δρόμο στὴν τύχη.

Τίποτα! τίποτα!

—Ἄλλη φορά, λέει ἐπιτέλους ἡ Μπεμπούλα. Πᾶμε τώρα πίσω, γιατὶ οἱ μαμμάδες θὰ νησυχοῦν.

—Ἀλήθεια... Ἀργήσαμε... Πᾶμε!..

Δὲν περπατοῦν πιὰ μὲ τὸ πάσσο τους καὶ μὲ καμάρι. Τὸ βάζουν στὰ πόδια σὰν κυνηγημένες. Τίς ἔχει πιάσει μιὰ ἀνυπομονησία ποὺ μοιάζει λίγο καὶ μὲ φόβο... Θὰ ξέρουν τάχα νὰ γυρίσουν; Μὴ θὰ χαθοῦν; μὴ χάθηκαν;.. Ὤ, Θέ μου!..

Δὲν λένε τίποτ' ἀκόμα, μόνο τρέχουν. Ξαναπερνοῦν ἀπὸ τὸ μέρος ὅπου ὁ κύριος διάβαζε πρωτύτερα τὴν ἐφημερίδα. Ἀλλὰ στὸ μπάγκο δὲν βλέπουν τώρα κανένα... Κρῖμα, θὰ τὸν ρωτοῦσαν... Τώρα πάλι τρέχουν στὴν τύχη. Σὲ κάθε στροφή, νομίζουν πὼς θὰ ἰδοῦν ἀπὸ μακριὰ τὸ μπάγκο μὲ τὶς μαμμάδες τους. Ἀλλὰ δὲν βλέπουν παρὰ ἄλλους μπάγκους κι' ἄλλες μαμμάδες, ξένες... Θέ μου! τί ἔγιναν λοιπὸν οἱ δικές τους; Δὲν θὰ τὶς ξαναβροῦν;

— Μοῦ φαίνεται πὼς χαθήκαμε! λέει ἡ Μπεμπούλα.

Αὐτὴ τὴ γνώμη ἔχει κι' ἡ Εἰρηνούλα. Δὲν θέλει ὅμως νὰ τὸ πῇ ἀκόμα:

— Σώπα, καϊμένη!.. Νά, ἀπὸ δῶ εἶναι! Δὲ γνωρίζεις αὐτὰ τὰ δέντρα ποὺ τὰ ξαναπεράσαμε;..

—Ὄχι... μοῦ φαίνεται πὼς πρώτη φορὰ τὰ βλέπω...

— Ρωτᾶμε αὐτὸ τὸ φύλακα;

— Ναί, ναί!..

Ἡ Μπεμπούλα τρέχει καὶ τὸν ρωτᾷ:

— Ποῦ εἶναι, σᾶς παρακαλῶ, ὁ μπάγκος ποὺ κάθονται οἱ μαμμάδες μας;

Καὶ ποῦ νὰ ξέρῃ ὁ φύλακας; Μήπως τὶς γνωρίζει;..

Τοῦ λένε τὰ ὀνόματά τους. Τοῦ τὶς περιγράφουν. Μιὰ κυρία ψηλή, μὲ μῶβ φουστάνι καὶ μαῦρο καπέλλο... μιὰ ἄλλη, πιὸ κοντή, μὲ κρέμ... Μὰ ὁ φύλακας σηκώνει τοὺς ὤμους:

— Ὅλες οἱ κυρίες μῶβ καὶ κρὲμ φορᾶνε...

— Ἄχ, καὶ θὰ μᾶς γυρεύουν!.. Πῶς θὰ κάμουμε τώρα;..

— Μὰ ποῦ εἴχατε καθήσει;.. Ἀπὸ ποῦ εἴχατε μπεῖ;..

Τοῦ ἐξηγοῦν:

Εἶχαν μπεῖ ἀπὸ τὴν καγγελόπορτα τῆς Δεντροστοιχίας, εἶχαν περάσει ἀπὸ τὸ Ἡλιακὸ Ρολόϊ, εἶχαν στρίψει δεξιὰ κι' εἶχαν πιάσει τὸ δεύτερο ἢ τὸν τρίτο μπάγκο...

— Ἀ, ἔτσι πῆτε μου!.. Ἐλάτε, νὰ σᾶς πάω!...

Ἀκολουθοῦν τὸ φύλακα μ' ἐλπίδα μὰ καὶ μὲ ἀγωνία... Ξέρει ἄραγε κι' αὐτός; Κατάλαβε; Ἢ θὰ τὶς πάῃ ἄλλοῦ;..

Ὄχι, καλὰ πᾶνε... Ἡ Εἰρηνούλα ἀρχίζει νὰ γνωρίζῃ τὰ μέρη... Μὰ νά, ἐκεῖ εἶναι ὁ δρομάκος... Τὸν γνώρισε, τὸν βρῆκε!

Τρέχει μπροστὰ ἀνυπόμονη, — ἀλλὰ ξαναγυρίζει ἀμέσως στοὺς ἄλλους ἀπελπισμένη, δακρυσμένη.

Ὁ μπάγκος εἶν' ἐκεῖ... ἀδειανός! Οἱ μαμμάδες λείπουν! Χωρὶς ἄλλο, θὰ πῆραν κι' αὐτὲς τοὺς δρόμους τοῦ Κήπου, ζητώντας τὶς μικρὲς χαμένες!..

Καὶ τώρα;

Τώρα εἶναι ἡ μεγάλη ἀγωνία, τὸ δρᾶμα, ἡ τραγωδία.

Οἱ μικρές, ἀφίνοντας πιὰ τὸ σαστισμένο φύλακα, τρέχουν ἐδῶ κι' ἐκεῖ σὰν τρελλές, κλαῖνε καὶ φωνάζουν:

— Μαμμά!.. μαμμά!.. μαμμάκα!..

Θάλεγες πὼς κάθε ἄλλη φωνή, μέσα στὸν Κῆπο, ἔχει σταματήσει. Τάλλα παιδιά, ποὺ εἶναι κοντὰ στὶς μαμμάδες τους, στὶς ντντάδες τους, κοιτάζουν μὲ σιωπηλὴ ἔκπληξη τὰ χαμένα κοριτσάκια ποὺ τρέχουν. Τὰ πουλιὰ παύουν τὰ κελάϊδημά τους! Τὰ ζουζούδια δὲν τρίζουν. Καὶ δὲν ἀκούγονται πιὰ παρὰ οἱ ἀπελπισμένες κι' ἀγωνιῶδεις φωνὲς τῆς Εἰρηνούλας καὶ τῆς Μπεμπούλας:

— Μαμμά!.. Μαμμάκα!..

Πόσην ὥρα βαστᾶ αὐτό; Λίγα λεπτὰ βέβαια. Οἱ μικρὲς ὅμως νομίζουν πὼς ἔχουν περάσει ὧρες, πὼς σὲ λίγο θὰ βραδυάσῃ καὶ πὼς οἱ φύλακες θὰ τοὺς βγάλουν ἔξω ἀπ' τὸν Κῆπο χωρὶς νὰ χουν βρεῖ τὶς μαμμάδες τους!.. Ἀ, εἶναι φοβερό! Τὶς πιάνει τρέλλα ἀληθινή! Τοὺς ἔρχεται νὰ πέσουν στὴ δεξαμενὴ μὲ τὰ χρυσόψαρα, νὰ πνιγοῦν!

Κι' ἄξαφνα—ἄ, τί χαρά!—ἀκούγονται στὸν Κῆπο κι' ἄλλες φωνὲς ἐκτὸς ἀπ' τὶς δικές τους:

— Εἰρηνούλα!.. Μπεμπούλα!.. Εἰρηνούλα!..

Θέ μου! Οἱ μαμμάδες τὶς φωνάζουν!

—Ἐδῶ!.. ἐδῶ!.. Ποῦ εἶστε, καλέ!

— Ἐδῶ!.. Ἐδῶ!..

Λίγη τρεχάλα ἀκόμη πρὸς τὶς φωνές, καὶ στὸ πρῶτο σταυροδρόμι, στὰ μισὰ ἑνὸς δρομάκου, βλέπουν τὶς δυὸ μαμμάδες ποὺ τρέχουν κι' αὐτὲς πρὸς τὶς φωνές.

— Μαμμά!..

— Μαμμάκα!..

— Τί γίνατε, καλέ;!..

— Χαθήκαμε!

— Δὲ σᾶς τὸ λέγαμε, κακοκόριτσα, ἀσυλλόγιστα;..

— Ἔχετε δίκιο... μαλώστε μας!..

Μὰ οἱ μαμμάδες δὲν μαλώνουν πιά. Ἀγκαλιάζουν καὶ φιλοῦν. Κι' ἡ μικρὴ τραγωδία παίρνει τέλος.

ΚΙΜΩΝ ΛΑΚΙΔΗΣ

Ο ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΟΣ

Ἔτσι ἔλεγαν, πὼς ἦταν πολὺ καλὸς ἄνθρωπος, ἀλλὰ ἰδιότροπος. Καὶ ξέρετε, αὐτοὺς τοὺς ἰδιότροπους ἀνθρώπους θέλω νὰ τοὺς γνωρίζω. Ἀκριβῶς γιατὶ ἔχουν κάτι τὸ ἰδιαίτερο, τὸ περίεργο, τὸ ἀλλοιώτικο ἀπὸ τοὺς ἄλλους.

Τοῦ μήνυσα λοιπὸν ὅτι πολὺ ἐπιθυμῶ νὰ τὸν ἐπισκεφθῶ, καὶ μοῦ ἀπάντησε ὅτι θὰ θεωρήσῃ μεγάλη του τιμὴ νὰ μὲ δεχθῇ.

Τὸ ἀπόγεμα λοιπόν, μόνος, γιατὶ πιθανὸν νὰ μὴν ἠθελε νὰ δεχθῇ κι' ἄλλον, διευθύνθηκα στὸ σπίτι του, ἔξω ἀπὸ τὸ χωριὸ σ' ἕνα μικρὸ λόφο.

Ἦταν ἄνοιξη κι' ἡ θέα ἀπὸ τὸ λόφο μαγευτική. Γύρω καταπράσινα χωράφια, περιβόλια μὲ κανονικὲς πρασιές, ἐλιές, κυπαρίσσια· κάτω μακριὰ ἡ θάλασσα, καὶ πέρ' ἀπ' αὐτὴ βουνὰ ψηλὰ μὲ κορφὲς χιονισμένες. Δυὸ ἀνθισμένες πορτοκαλιὲς ἔχυναν γύρω μεθυστικὴ μυρωδιά.

Μὲ εἶδε ἀπὸ τὸ παράθυρο καὶ βγῆκε νὰ μὲ ὑποδεχθῇ. Ἦταν γέρος κατάλευκος μὲ γλυκειὰ φυσιογνωμία.

— Θὰ ἤρθατε, βέβαια, νὰ ἐπισκεφθῆτε τὸν ἰδιότροπο ἄνθρωπο, μοῦ εἶπε.

— Αὐτὸ εἶναι ἀλήθεια, τοῦ ἀπάντησα. Ὀφείλω ὅμως νὰ σᾶς ὁμολογήσω ὅτι σᾶς ἐκτιμῶ καὶ πρὶν σᾶς γνωρίσω ἐξ αἰτίας... τῆς ἰδιοτροπίας σας.

— Πολὺ καλά, αὐτὸ μὲ κολακεύει. Θὰ θέλατε βέβαια νὰ σᾶς δείξω τὰ ἀγαθά μου. Ἐμπρός, ἂς ἀρχίσουμε ἀπὸ τὰ ἄνθη, γιατὶ αὐτὰ ἀγαπῶ περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλο. Περάστε ἀπὸ δῶ.

Περάσαμε πίσω ἀπὸ τὸ σπιτάκι του, ὅπου σὲ κανονικὲς πρασιὲς ὑπῆρχαν ὡραιότατα ἄνθη.

— Ὤ, τί ποικιλία λουλουδιῶν! ἀναφώνησα.

— Εἶναι πράγματι ὡραῖα καὶ ποικίλα, μοῦ εἶπε. Τὰ προμηθεύτηκα ἀπὸ τὴν Ἀθήνα. Ἐπειδὴ μοῦ ἀρέσουν πολύ, φρόντισα νὰ ἔχω σὲ ὅλες τὶς ἐποχὲς τοῦ ἔτους, σχεδὸν κάθε μέρα. Μοῦ ἀρέσει πολὺ νὰ τὰ καλλιεργῶ καὶ νὰ τά... κόβω, νὰ στολίζω τὸ ἐργαστήριό μου. Νομίζω ὅτι τίποτα δὲν εἶναι ὡραιότερο ἀπὸ τὰ ἄνθη, καὶ κάθε μέρα τέρπω τὰ μάτια μου μὲ τὴ θέα τους.

Τὰ ἄνθη καὶ αὐτὰ τὰ ἁπλὰ λόγια του μοῦ ἔδωκαν νὰ καταλάβω ὅτι εἶχα ἐμπρός μου μιὰ καλλιτεχνικὴ ψυχή...

— Περάστε τώρα νὰ ἰδῆτε καὶ τὸ πρακτικὸ μέρος... Αὐτὸς εἶναι ὁ λαχανόκηπος, ἀνάλογος πρὸς τοὺς κατοίκους αὐτοῦ τοῦ σπιτιοῦ.

Ἦταν ἕνας μικρὸς λαχανόκηπος μὲ ὅλα τὰ εἴδη τῆς ἐποχῆς.

— Αὐτὰ μόνος μου τὰ καλλιεργῶ, μόνος μου τὰ μαγειρεύω καὶ μόνος μου τὰ τρώγω. Περάστε τώρα στὸ σαλόνι μου.

Καὶ μπήκαμε στὸ σπίτι. Ἕνα ἀρκετὰ μεγάλο δωμάτιο μὲ λίγα ἁπλὰ ἔπιπλα, καὶ μὲ πολλὰ βιβλία.

— Ἐδῶ, μοῦ εἶπε, περνῶ τὸν περισσότερο καιρὸ μὲ τὴ συντροφιὰ αὐτή, — καὶ μοῦ ἔδειξε τὰ βιβλία. — Ἐδῶ μέσα εἶναι οἱ μεγαλύτεροι φιλόσοφοι, οἱ μεγαλύτεροι λογοτέχνες, οἱ μεγαλύτεροι ἐπιστήμονες.

— Ἐπιτρέψατέ μου νὰ σᾶς ρωτήσω, πῶς κατηλήξατε σ' αὐτὸ τὸ ἔρημο καὶ μαγευτικὸ μέρος;

— Ἤμουν σαράντα χρόνια δημόσιος ὑπάλληλος. Ἄρχισα ἀπὸ χαμηλὰ κι' ἔφθασα σχεδὸν στὴν κορφὴ τῆς ὑπαλληλικῆς κλίμακος. Γνώρισα πολλούς, πάρα πολλοὺς ἀνθρώπους διαφόρων χαρακτήρων καὶ ὅλων τῶν κοινωνικῶν τάξεων. Ἐσπούδασα τὶς ψυχές τους, τὴν κοινωνία ὅλη. Πέρασα ὠκεανὸ ὁλόκληρο στὰ σαράντα χρόνια, τὶς περισσότερες φορὲς φουρτουνιασμένο. Εἶδα ὅλα σχεδὸν τὰ μέρη τῆς Ἑλλάδας, καὶ τώρα πῆρα τὴ σύνταξή μου. Ἐδῶ ἦταν ἕνα καλύβι τοῦ πατέρα μου, τὸ ὁποῖον ἔγινε, μὲ κάτι οἰκονομίες ποὺ εἶχα, τὸ σημερινὸ σπιτάκι. Ζῶ μόνος, χωρὶς νὰ ἐνοχλῶ κανένα.

— Ἐπιτρέψατέ μου νὰ σᾶς ρωτήσω, πῶς δὲν ἐσχηματίσατε οἰκογένεια;

— Σᾶς εἶπα ὅτι πέρασα ὁλόκληρο ὠκεανὸ φουρτουνιασμένο· γιατὶ νὰ πάρω στὸ καράβι μου κι' ἐπιβάτες;

— Καὶ μὲ τί ἀσχολεῖσθε τώρα;

— Τέσσερα πράγματα μὲ ἀπασχολοῦν· ἡ Φύση, ὁ κῆπος μου, τὸ βιβλίο καὶ τὸ νοικοκυριό μου. Στὴν κοινωνία δὲν ἀνακατεύομαι πιά. Σαράντα χρόνια ἔζησα μέσα στὸ στρόβιλό της. Ὅ,τι εἶχα τὸ δώκα. Τώρα, κουρασμένος, ἡσυχάζω. Δὲν πιστεύω νὰ μὲ κατηγορήσῃ κανεὶς ὡς ἐγωιστή.

— Κάθε ἄλλο. Ἀλλὰ δὲν σᾶς πιάνει καμμιὰ φορὰ νοσταλγία γιὰ τὴν κοινωνία;

— Ποτέ. Σᾶς εἶπα, ὅτι σαράντα χρόνια τὴν ὑπηρέτησα. Κουράστηκα πιά. Πρέπει νὰ ἀναπαυθῶ. Θὰ μοῦ ἐπιτρέψετε τώρα νὰ σᾶς ἀφήσω μόνο λίγες στιγμές, νὰ σᾶς ἑτοιμάσω τὸν καφέ.

Ἔμεινα μόνος στὸ δωμάτιο. Ἀπὸ τὸ ἀνοιχτὸ παράθυρο ἔβλεπα τὸν πλατὺ ὁρίζοντα τῆς θάλασσας καὶ στὴ φαντασία μου ἀνοιγόνταν πλατεῖς ὁρίζοντες μιᾶς νέας ζωῆς γεμάτης ὀμορφιά, ἐργασία, καλοσύνη.

Ξαναγύρισε. Ἔπειτα ἀπὸ μερικὲς ἄλλες, μᾶλλον τυπικὲς ὁμιλίες, τὸν ρώτησα:

— Μπορεῖτε νὰ μοῦ πῆτε τί σᾶς ἐδίδαξε ἡ πέτρα;

— Μάλιστα. Μ' ἐδίδαξε ὅτι, ὅταν κανεὶς κάνῃ τὸ καθῆκον του, μεγάλο καλὸ θὰ κάμῃ καὶ στοὺς ἄλλους καὶ στὸν ἑαυτό του. Ἀρκεῖ μόνο νὰ μὴ δειλιάσῃ στὸ δρόμο ἀπὸ τὰ ἐμπόδια ποὺ τοῦ βάζουν οἱ ἄνθρωποι.

Τὸν εὐχαρίστησα, τὸν ἀποχαιρέτησα κι' ἔφυγα συλλογισμένος.

Π. Δ. ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΣ

Τ' ΑΡΚΟΥΔΑΚΙΑ ΠΡΟΣΚΟΠΟΙ

[ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ ΓΙΑ ΠΟΛΥ ΜΙΚΡΑ ΠΑΙΔΙΑ]

Ζ'.

—Ἰδέα ποὺ τὴν εἶχαν νὰ κάμουν ἀρχηγό τους τὸν κ. Προβοσκίδα! λέει ὁ Ἀστρονόμος· δὲν ξέρανε πὼς ἀπ' ὅπου περνοῦσε, θάφινε ἴχνη ὁλοφάνερα;

— Καὶ τί τρυπάρες! λέει ὁ Χοντρέλλης. Ἰδέστε αὐτή. Ὁ μικρὸς Ἀρκουδοπουλάκης θὰ χωροῦσε μέσα ὁλάκερος!

Ὁ μικρὸς τὸ βρίσκει αὐτὸ ἐξευτελιστικὸ καὶ θυμώνει:

— Γιὰ νὰ σοῦ πῶ! φωνάζει. Νὰ μετρᾶς τὰ λόγια σου! Δὲν μπορεῖ νἆναι ὅλοι βουτσιὰ σὰν καὶ σένα! Ὁρίστε μας!

—Ἐ! ἡσυχία! φωνάζει πιὸ δυνατὰ ἀπ' ὅλους ὁ νωμοτάρχης. Καυγάδες τώρα θὰ κάμουμε, ἢ νὰ πᾶμε νὰ βροῦμε τὸν ἐχθρό; Ἐμπρός! Ποὺ μαλώνετε μὲ τὸ παραμικρὸ σὰν τὰ κοκόρια!..

Σωπαίνουν καὶ ξεκινοῦν. Ἡ ἀνακάλυψη τοῦ ἐχθροῦ εἶναι τώρα εὔκολη: Τοὺς ὁδηγοῦν οἱ πατημασιὲς τοῦ κ. Προβοσκίδα.

— Καὶ στραβοὶ νἄμαστε, θὰ τοὺς βρίσκαμε! λέει ἕνας πρόσκοπος.

Πραγματικῶς, ὕστερ' ἀπὸ μισῆς ὥρας δρόμο, ἡ πρωτοπορεία ἀνακαλύπτει τὸ ἐχθρικὸ στρατόπεδο.

— Νά! νά! ἐκεῖ!.. Ἔχουν στημένες σκηνές, κι' οἱ «μπανάνες» ἀπέξω κάνουν γυμνάσια...

— Κρυφτῆτε, νὰ μὴ μᾶς ἰδοῦν ἀμέσως! προστάζει ὁ ἀρχηγός. Νὰ τοὺς πέσουμε ξαφνικά, κι' ὅλοι μαζί!

Κρύβουνται πίσω ἀπὸ κάτι ψηλοὺς θάμνους. Καὶ καθὼς περιμένουν ὡς νὰ μαζευτοῦν ὅλοι καὶ νὰ κάμουν ἔφοδο μαζί, οἱ πρῶτοι βλέπουν τὸν ἴδιο τὸν κ. Προβοσκίδα, ποὺ περνᾷ σχεδὸν ἀπὸ μπροστά τους. Δὲν ἔχει καμμιὰ ὑποψία, καμμιὰ ἀνησυχία. Καπνίζει τὸ ποῦρο του καὶ πηγαίνει σιγὰ-σιγὰ σὰ νὰ βαριέται.

Οἱ πρόσκοποι τοῦ κ. Ἀρκουδάκη κρατοῦν τώρα καὶ τὴν ἀναπνοή τους. Δὲν πρέπει νὰ τοὺς ἰδῇ ὁ ἐχθρὸς πρὸ τῆς ὥρας...

Ἀλλὰ ὡς νὰ περάσῃ ὁ κ. Προβοσκίδας μὲ τὸ ἀργό του βῆμα, ἔχουν μαζευθεῖ πιὰ ὅλες οἱ «μέλισσες», κι' ὁ ἀρχηγὸς δίνει προσταγὴ νὰ ὁρμήσουν,

"Ω, τί ξαφνικό! Οἱ σάλπιγγες χτυποῦν ἔφοδο. Τὰ ταμπούρλα χαλοῦν τὸν κόσμο. Κι' ὅλοι μαζὶ οἱ πρόσκοποι, σὰν ἕνας ἄνθρωπος, ὁρμοῦν μὲ φωνὲς μεγάλες:

— Ζήτω οἱ «μέλισσες»!.. Κάτω οἱ «μπανάνες»!.. Σᾶς πιάσαμε!.. Σᾶς φάγαμε!..

Περιττὸ νὰ σᾶς πῶ τώρα πόσο γρήγορη καὶ πόσο εὔκολη ἦταν ἡ νίκη. Μὲ τὸν κεραυνοβόλο αὐτὸν αἰφνιδιασμό, οἱ πρόσκοποι τοῦ κ. Προβοσκίδα δὲν πρόφτασαν οὔτε νὰ μαζευθοῦν. Ἐκεῖνοι ποὺ ἔκαναν γυμνάσια, ἦταν λίγοι. Οἱ περισσότεροι βρισκόνταν ἀκόμα μέσα στὶς σκηνές. Ἄλλοι μαγείρευαν. Κι' ἄλλοι εἶχαν πάει μακριὰ νὰ μαζέψουν χόρτα καὶ σαλιγγάρια. Ἔτσι δὲν ἀντιστάθηκαν σχεδὸν καθόλου.

— Παραδινόμαστε! εἶπαν σηκώνοντας τὰ χέρια ψηλά. Μᾶς νικήσατε!

— Μὲ τὶς ὑγείες σας! τοὺς εἶπε ὁ Κοκκινέλης.

— Κι' εἰς ἀνώτερα! τοὺς εὐχήθηκε κοροϊδευτικὰ κι' ὁ μικρὸς Ἀρκουδοπουλάκης, ποὺ τοῦ εἶχε περάσει πιὰ ὁ θυμός.

(Ἀκολουθεῖ) Η ΚΥΡΑ-ΜΑΡΘΑ

Η ΚΑΛΥΒΑ ΤΟΥ ΜΠΑΡΜΠΑ-ΤΟΜ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ὑπὸ HARRIET BEECHER-STOWE

— Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο —

Ὁ καϊμένος ὁ Τὸμ ἀνατρίχιασε. Θυμήθηκε πὼς συχνὰ εἶχε παρατηρήσει ὅτι τὸν τελευταῖο καιρὸ τὰ χεράκια τῆς Εὔας ὅλο κι' ἀδυνάτιζαν, τὸ χρῶμα της γινόταν διάφανο, ἡ ἀνάσα της κόνταινε, κι' ὅτι μόλις πήγαινε νὰ τρέξει στὸν κῆπο, ἀμέσως κουραζόταν. Εἶχε ἀκούσει τὴ μὶς Ὀφηλία νὰ μιλεῖ συχνὰ γιὰ τὸ μικρὸ βήχα τοῦ παιδιοῦ, ποὺ δὲν ἐνοοῦσε νὰ ἐξαλειφθεῖ μὲ κανένα μέσο. Καὶ τὴν ἴδια αὐτὴ στιγμὴ τὰ μάγουλα καὶ τὰ χέρια τῆς Εὔας ἔκαιγαν ἀπὸ τὸν πυρετό, κι' ὅμως ποτὲ ὡς τώρα δὲν εἶχε περάσει ἀπὸ τὸ νοῦ τοῦ πιστοῦ σκλάβου ἡ ἰδέα τοῦ θανάτου.

Τὶς σκέψεις του τὶς ἔκοψε ξαφνικὰ τὸ βιαστικὸ κάλεσμα τῆς μὶς Ὀφηλίας:

— Εὔα! Εὔα! Ἔλα λοιπόν, παιδί μου, μέσα! Τί κάθεσαι ἔξω μὲ αὐτὴ τὴν ψύχρα;

Γύρισαν λοιπὸν ἀμέσως κι' οἱ δυό.

Ἡ μὶς Ὀφηλία ἤξερε ἀπὸ ἀρρώστειες καὶ ξεχώριζε καθαρὰ τὰ πρῶτα συμπτώματα τῆς ἀργῆς καὶ ὕπουλης αὐτῆς ἀρρώστειας, ποὺ διαλέγει τὰ θύματά της ἀνάμεσα στὰ πιὸ ὡραῖα κι' ἀξιαγάπητα πλάσματα, καὶ τὰ σημαδεύει ὁριστικὰ γιὰ τὸ θάνατο, πρὶν ἀκόμη προσβληθεῖ καμμιὰ ἀπὸ τὶς ζωικὲς λειτουργίες. Εἶχε παρατηρήσει λοιπὸν τὸν ξερὸ βήχα τῆς Εὔας, τὸ παράξενο κοκκίνισμα στὰ μάγουλά της, τὴ λάμψη τὴν ἀσυνήθιστη στὰ μάτια της, κι' ἀμέσως ἀνησύχησε κι' εἶπε τὶς ἀνησυχίες της στὸ Σαὶν-Κλὰρ. Μὰ ἐκεῖνος δὲν ἤθελε νὰ τὴν ἀκούσει.

— Μὴν κακομελετᾶς, καλή μου ἐξαδέλφη. Ἡ μικρὴ μεγαλώνει, γι' αὐτὸ παρουσιάζει αὐτὲς τὶς ἀνωμαλίες.

— Μὰ αὐτὸς ὁ βήχας;

— Δὲν εἶναι τίποτα. Κάπου θὰ συναχώθηκε. Πρόσεχέ την ὡστόσο, νὰ φυλάγεται ἀπὸ τὴ βραδυνὴ ψύχρα, καὶ μὴν τὴν ἀφίνεις νὰ παρακουράζεται μὲ τὰ παιγνίδια. Θὰ ἰδεῖς ποὺ θὰ πάει μιὰ χαρά.

Κι' ὅμως, κι' ὁ ἴδιος ὁ Σαὶν Κλὰρ ἦταν κατὰ βάθος ἀνήσυχος, καὶ κάθε μέρα παρακολουθοῦσε μὲ ἀγωνία τὴν Εὔα. Τὴν κρατοῦσε κοντά του περισσότερο ἀπὸ ἄλλοτε, τὴν ἔπερνε μαζί του στοὺς περιπάτους του, καὶ σχεδὸν καθεμέρα ἔφερνε στὸ σπίτι κι' ἀπὸ μιὰ συνταγὴ ἢ κανένα δυναμωτικὸ φάρμακο — ὄχι πὼς εἶχε καμμιὰ ἀνάγκη τὸ παιδί, ἔλεγε, ἀλλὰ γιατί δὲν τοῦκανε καὶ κακὸ νὰ πέρνει κάπου-κάπου καὶ κανένα δυναμωτικό.

Ἐκεῖνο ποὺ τὸν ἀνησυχοῦσε περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλο, ἦταν ἡ πρόωρη ἀνάπτυξη τῆς μικρῆς. Συχνά, χωρὶς νὰ τὸ καταλαβαίνει, ἔλεγε τόσο φρόνιμα καὶ τόσο γνωστικά, ὥστε δὲν πίστευε κανεὶς τ' αὐτιά του. Τὶς στιγμὲς αὐτές, ὁ Σαὶν Κλὰρ ἔνοιωθε κάτι σὰ σπαθὶ νὰ τοῦ τρυπᾶ τὴν καρδιά του. Ἐσφιγγε τὸ παιδὶ στὴν ἀγκαλιά του, σὰ νὰ φοβόταν ξαφνικὰ πὼς θὰ τοῦ τὸπερναν καὶ σὰ νὰ ἦταν δυνατὸ νὰ τὸ σώσει μ' αὐτὸ τὸ παθητικὸ σφίξιμο.

Ἡ ψυχὴ τοῦ παιδιοῦ ἦταν γεμάτη ἀγάπη κι' ἀφοσίωση. Τῆς ἄρεσε νὰ παίζει μὲ τὴν Τόψυ καὶ τ' ἄλλα ἀραπάκια, προτιμοῦσε ὅμως νὰ παρακολουθεῖ τὰ παιγνίδια τους, χωρὶς νὰ πέρνει μέρος.

Γελοῦσε μὲ τὰ κατορθώματα τῆς Τόψυ, κι' ὕστερα ξαφνικὰ σοβαρευόταν, σκυθρώπιαζε τόσο, ποὺ θἄλεγες πὼς γινόταν ἄλλος ἄνθρωπος.

— Μαμμά, εἶπε μιὰ μέρα, γιατὶ δὲ μάθαινες τοὺς σκλάβους μας νὰ διαβάζουν;

— Τί ἰδέα κι' αὐτή! Κανεὶς δὲν τοὺς μαθαίνει.

— Γιατὶ τὸ παραλείπουν αὐτό;

— Γιατὶ δὲν τοὺς χρειάζεται νὰ μάθουν νὰ διαβάζουν. Αὐτοὶ ἔχουν προορισμὸ νὰ δουλεύουν. Μήπως μὲ τὰ γράμματα θὰ δούλευαν καλύτερα;

— Μὰ θἄπρεπε νὰ διαβάζουν τὴ Γραφή, γιὰ νὰ μαθαίνουν τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ.

— Ἂς βάλουν ἄλλον νὰ τοὺς διαβάζει καὶ νὰ τ' ἀκοῦν.

— Ἐγὼ λέω, μαμμά, πὼς καθένας πρέπει νὰ ξέρει νὰ διαβάζει τὴν Ἁγία Γραφὴ μονάχος του. Δὲν εἶναι εὔκολο νἄχει κανεὶς πάντα ἕναν ἄνθρωπο νὰ τοῦ τὴ διαβάζει.

— Μά, παιδί μου, ἔχεις πολὺ παράξενες ἰδέες, εἶπε ἡ κυρία Σαὶν Κλάρ.

— Ἡ ἐξαδέλφη ἡ Ὀφηλία ἔμαθε ὡστόσο τὴν Τόψυ νὰ διαβάζει.

— Κι' ἔχασε τὸν κόπο της. Μήπως διορθώθηκε τὸ παλιόπαιδο μ' αὐτό;

— Ναί, ἀλλὰ ἡ κακομοίρα ἡ Μάμμυ! Τῆς ἀρέσει πολὺ ἡ Γραφὴ καὶ θὰ ἦταν εὐτυχισμένη ἂν μποροῦσε νὰ τὴ διαβάζει. Τί θὰ κάνει ὅταν ἐγὼ δὲ θὰ μπορῶ πιὰ νὰ τῆς τὴ διαβάζω;

Ἡ Μαρία, ψάχνοντας ὁλοένα σ' ἕνα συρτάρι, ἀποκρίθηκε:

— Φυσικά, ἀργότερα θἄχεις σπουδαιότερες ἀσχολίες καὶ δὲ θὰ μπορεῖς νὰ κάθεσαι νὰ διαβάζεις τὴ Γραφὴ στοὺς σκλάβους. Δὲ λέω πὼς εἶναι κακό. Τὸ κανα κι' ἐγὼ ὅταν ἤμουν μικρή. Ἀλλ' ὅταν μπεῖς στὸν κόσμο, θὰ πρέπει νὰ φροντίζεις γιὰ τὴν τουαλέττα σου καὶ δὲ θὰ σοῦ μένει πιὰ καιρός. Κοίταξε αὐτὰ τὰ διαμαντικὰ ποὺ τὰ φόρεσα στὸν πρῶτο χορὸ ποὺ πῆγα Κι' ἔκανα, ξέρεις, πολὺ μεγάλη ἐντύπωση. Ὅλ' αὐτὰ θὰ τὰ φορέσεις ἐσύ.

Ἡ Εὔα πῆρε ἕνα κουτάκι κι' ἔβγαλε ἕνα διαμαντένιο περιδέραιο. Τὰ μεγάλα της μάτια τὸ κοίταζαν, ἀλλὰ οἱ σκέψεις της ἦταν ἄλλου.

— Τὸ περιδέραιο αὐτὸ στοιχίζει πολύ, μαμμά;

— Καὶ βέβαια. Ὁ πατέρας μου τὄχει φέρει ἀπὸ τὴ Γαλλία. Ἀξίζει μιὰ μικρὴ περιουσία.

— Ἤθελα νὰ ἦταν δικό μου, γιὰ νὰ κάμω ὅ,τι μ' ἀρέσει.

— Τί δηλαδή;

— Θὰ τὸ πουλοῦσα, θ' ἀγόραζα ἕνα χτῆμα στὶς ἐλεύθερες πολιτεῖες. Θὰ πήγαινα ἐκεῖ τοὺς σκλάβους μας, καὶ θὰ πλήρωνα δασκάλους γιὰ νὰ τοὺς μαθαίνουν ἀνάγνωση καὶ γραφή.

Ἡ μητέρα της ἔβαλε τώρα τὰ γέλια.

— Θἄφτιανες δηλαδὴ φιλανθρωπικὸ ἵδρυμα! Δὲ θὰ τοὺς μάθαινε νὰ παίζουν καὶ πιάνο καὶ νὰ κεντοῦν πάνω στὸ βελούδο;

Μὰ ἡ Εὔα δὲν ἔχασε τὴ σοβαρότητά της κι' ἀποκρίθηκε:

— Θὰ τοὺς μάθαινα νὰ διαβάζουν τὴ Βίβλο καὶ νὰ γράφουν τὶς ἐπιστολές τους. Εἶναι σκληρὸ γι' αὐτοὺς νὰ μὴ μποροῦν νὰ κάνουν αὐτὰ τὰ δυό. Ὅλοι τους τὸ αἰσθάνονται κι' ὑποφέρουν γι' αὐτό. Βρίσκω πὼς εἶναι ἄδικο καὶ σκληρό.

— Ἔλα τώρα, Εὔα, εἶσαι παιδὶ καὶ δὲν καταλαβαίνεις ἀπ' αὐτά, εἶπε ἡ μητέρα της. Ἐκτὸς ἀπ' αὐτό, μ' ἔπιασε τὸ κεφάλι μου μὲ τὴν πολυλογία σου.

Ἡ κυρία Μαρία εἶχε πάντα φυλαγμένο γιὰ τὸ τέλος τὸν κεφαλόπονο, ὡς τελευταῖο ὅπλο στὶς συζητήσεις της.

Ἡ Εὔα βγῆκε ἔξω. Μὰ ἀπὸ τὴν ἄλλη μέρα, ἄρχισε νὰ μαθαίνει στὴ Μάμμυ ἀνάγνωση καὶ γραφή.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΓ'.

Ὁ Ἔνρικ

Τὴν ἐποχὴ αὐτὴ ὁ Ἀλφρέδος Σαὶν-Κλὰρ μὲ τὸ γιό του, ἕνα παιδὶ δώδεκα χρόνων, ἦρθε νὰ περάσει μερικὲς μέρες στὴ βίλλα τοῦ ἀδερφοῦ του, στὶς ὄχθες τῆς λίμνης.

Ἦταν πολὺ ὡραῖο καὶ περίεργο νὰ βλέπει κανεὶς τὰ δυὸ ἀδέρφια. Ἡ φύση τοὺς εἶχε κάμει ἐντελῶς διαφορετικοὺς κι' ὅμως τοὺς ἔνωνε βαθύτατη ἀφοσίωση, κι' οἱ δυὸ μαζὶ ἀποτελοῦσαν μιὰ καρδιὰ καὶ μιὰ ψυχή.

Ἔκαναν τὸν περίπατό τους χειροπιασμένοι μέσα στὶς δεντροστοιχίες. Ὁ Αὐγουστῖνος μὲ τὰ γαλανά του μάτια, τὰ χρυσά του μαλλιὰ καὶ τὴ χαρούμενη φυσιογνωμία του. Ὁ Ἀλφρέδος μὲ τὸ ἐνεργητικό του πρόσωπο, τὰ μαῦρα του μάτια καὶ τὸ σοβαρὸ βάδισμά του. Ὁ ἕνας περίπαιζε τὶς γνῶμες καὶ τὶς πράξεις τοῦ ἄλλου, κι' ὅμως οἱ ἀντιθέσεις τους ἦταν ἀκόμα ἕνας σύνδεσμος μεταξύ τους

Ὁ Ἔνρικ, ὁ πρῶτος γιὸς τοῦ Ἀλφρέδου, ἦταν ἕνα ὡραῖο ἀγόρι μελαχροινὸ μὲ ζωηρὰ μάτια κι' εὐγενικὸ παράστημα. Μόλις γνωρίστηκε μὲ τὴν ἐξαδέλφη του τὴν Εὔα, ἔγιναν ἀμέσως ἀχώριστοι φίλοι.

Ἡ Εὔα εἶχε ἕνα μικρὸ «πόνεῦ» ἄσπρο σὰν τὸ χιόνι κι' ἤσυχο σὰν τὴν κυρά του. Τῇ στιγμὴ αὐτή, ὁ Τὸμ φέρνει τ' ἀλογάκι μπροστὰ στὴ βεράντα, ἐνῶ ἕνας ἀραπάκος δώδεκα ὡς δεκατριῶν χρόνων τὸν συνοδεύει, ὁδηγώντας ἕνα μικρὸ ἀραβικὸ ἄλογο μὲ τὸ πιὸ ὡραῖο μαῦρο χρῶμα. Τὸ ἄλογο αὐτὸ τὸ εἶχαν φέρει γιὰ τὸν Ἔνρικ κι' εἶχε στοιχίσει ἕνα σωρὸ λεπτά. Ἀμέσως ὁ Ἔνρικ φώναξε:

— Τί βλέπω, Ντοντό, ἀρχιτεμπέλαρε; Δὲν τὄξυσες τ' ἄλογό μου σήμερα;

— Τὄξυσα, Μάσσα, ἀπάντησε φοβισμένα ὁ Ντοντό, ἀλλὰ κυλίστηκε πάλι στὴ σκόνη.

— Πάψε, ψεύτη! φώναξε ὁ Ἔνρικ, σηκώνοντας τὰ μαστίγιό του. Πῶς τολμᾶς νὰ μιλεῖς ἔτσι;

Ὁ ἀραπάκος ἦταν ἕνα νόστιμο παιδὶ μὲ λαμπερὰ μάτια, στὸ ἴδιο ἀνάστημα μὲ τὸν Ἔνρικ. Εἶχε αἷμα λευκοῦ μέσα στὶς φλέβες του. Αὐτὸ τὄβλεπε κανεὶς ἀπὸ τὸ κοκκίνισμα στὰ μάγουλά του κι' ἀπὸ τὴ λάμψη στὸ βλέμμα του, τὴν ὥρα ποὺ προσπαθοῦσε νὰ δικαιολογηθεῖ.

— Μάσσα Ἔνρικ... ἄρχισε.

Μὰ ὁ Ἔνρικ τὸν χτύπησε ξαφνικὰ μὲ τὸ μαστίγιό του στὸ πρόσωπο, κι' ὕστερα, ἁρπάζοντάς τον ἀπὸ τὸ μπράτσο, τὸν ἀνάγκασε νὰ γονατίσει καὶ τὸν ἔδειρε ὣς ποὺ κουράστηκε πιὰ καὶ δὲ μποροῦσε.

— Θὰ σὲ μάθω ἐγὼ νὰ κλείνεις τὸ στόμα σου ὅταν σοῦ μιλοῦν, παλιόσκυλο! τοῦ εἶπε. Πάρ' τὸ ἄλογο καὶ καθάρισέ το τώρα!

— Μικρέ μου Μάσσα, εἶπε τότε ὁ Τόμ, ἤθελε νὰ σᾶς πεῖ ὅτι τἄλογο κυλίστηκε στὴ σκόνη μόλις τὄβγαλε ἀπὸ τὸ σταῦλο. Ἐγὼ τὸν εἶδα μὲ τὰ μάτια μου ποὺ τὄξυνε σήμερα το πρωΐ.

— Κλεῖσε καὶ σὺ τὸ στόμα σου, ἀφοῦ δὲ σὲ ρωτᾶ κανείς! εἶπε ὁ Ἔνρικ.

Καὶ τελειώνοντας ἔτσι τὶς ὑποθέσεις του, γύρισε πάλι στὴν ξαδέλφη του.

— Ἀγαπητή μου ἐξαδέλφη, εἶπε, λυποῦμαι ποὺ θὰ σὲ κάνει νὰ περιμένεις αὐτὸ τὸ παλιόπαιδο. Ἂς καθήσουμε σ' αὐτὸν τὸν μπάγκο, ὡς ποὺ νὰ γυρίσει... Μὰ τί ἔχεις κι' εἶσαι τόσο σοβαρή;

— Πῶς μπορεῖς νὰ εἶσαι τόσο σκληρὸς καὶ κακὸς καὶ νὰ χτυπᾶς ἔτσι ἕνα κακόμοιρο παιδί; εἶπε ἡ Εὔα.

— Κακὸς ἐγώ; φώναξε ξαφνισμένος ὁ Ἔνρικ. Τί θὲς νὰ πεῖς, ἀγαπητή μου Εὔα;

— Δὲ θέλω νὰ μὲ λὲς «ἀγαπητὴ Εὔα» ὅταν κάνεις τόσο σκληρὲς πράξεις.

— Μά, καλὴ ἐξαδελφούλα, δὲν τὸν ξέρεις ἐσὺ τὸ Ντοντό. Μόνο ἔτσι κάνει τὴ δουλειά του. Δικαιολογίες καὶ ψευτιὲς βρίσκει στὴ στιγμὴ ὅσες θέλεις. Ἂν δὲν τοῦ κλείσεις ἀμέσως τὸ στόμα, ἀδύνατο νὰ τὰ βγάλεις πέρα μαζί του. Ἔτσι κάνει κι' ὁ μπαμπάς.

— Μὰ ὁ μπάρμπα-Τὸμ σοῦ εἶπε ὅτι τ' ἄλογο ἔπεσε στὴ σκόνη. Ψέμματα δὲ λέει ποτὲ ὁ μπάρμπα-Τόμ.

— Πφ! Μαῦρος δὲν εἶναι κι' αὐτός; Οἱ μαῦροι λένε τόσα ψέμματα, ὅσα καὶ λόγια.

— Ὅταν τοὺς μεταχειρίζεσαι ἔτσι, εἶναι φυσικὸ νὰ σοῦ λένε ψέμματα.

— Μά, Εὔα, τόσο πολὺ πιὰ τὸν συμπάθησες αὐτὸ τὸν Ντοντό;

— Τὸν χτύπησες ἄδικα τὸν κακομοῖρη.

— Αὐτὸ θὰ τοῦ χρησιμεύσει γι' ἄλλες φορές. Ἔννοια σου, οἱ τιμωρίες τοῦ κάνουν καλὸ τοῦ Ντοντοῦ, γιατὶ εἶναι στραβόξυλο αὐτός! Ἀλλ' ἀφοῦ σοῦ κάνει κακό, ἄλλη φορὰ δὲν θὰ τὸν χτυπήσω μπροστά σου.

Μὰ ἡ Εὔα δὲν ἦταν ἱκανοποιημένη μ' αὐτό. Κάτι θέλησε νὰ πεῖ, ἀλλὰ τότε φάνηκε ὁ Ντοντὸ ποὺ γύριζε μὲ τἄλογα.

— Μπράβο! Τώρα εἶναι καθαρός! φώναξε ὁ νεαρὸς ἀφέντης μὲ καλόβολο τρόπο. Ἔλα τώρα, πιάσε τ' ἄλογο τῆς μὶς Εὔας, γιὰ νὰ τὴ βοηθήσω ν' ἀνεβεῖ.

Ὁ Ντοντὸ ὑπάκουσε καὶ στάθηκε κοντὰ στὸ πόνεῦ τῆς Εὔας. Τὸ πρόσωπό του ἦταν ἀλλαγμένο καὶ φαινόταν πὼς εἶχε κλάψει. Ὁ Ἔνρικ, ποὺ ἔκαγε τὸν ἱππότη, ἔβαλε τὴν ἐξαδέλφη του στὴ σέλλα, πῆρε τὰ χαλινάρια καὶ τῆς τἄδωσε στὰ χέρια. Ἡ Εὔα ὅμως ἔσκυψε ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριά, ὅπου στεκόταν ὁ Ντοντό, καὶ τοῦ εἶπε μὲ καλοσύνη:

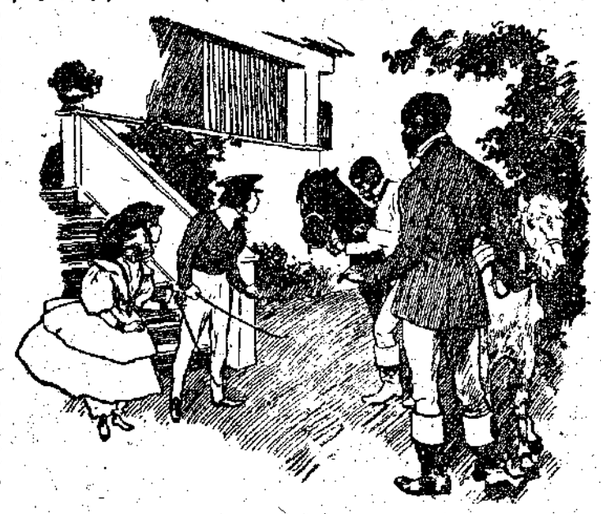

«— Πάψε, ψεύτη! φώναξε ὁ Ἔνρικ...» (Σελ. 293, στ. α'.)

— Εὐχαριστῶ, Ντοντό, εἶσαι καλὸ παιδί.

Ὁ Ντοντὸ κοίταξε μ' ἔκπληξη τ' ὡραῖο προσωπάκι της, καὶ τὸ αἷμα ἀνέβηκε στὰ μάγουλά του καὶ τὰ μάτια του γέμισαν δάκρυα.

— Ἀπὸ δῶ, Ντοντό! τοῦ φώναξε προσταχτικὰ ὁ ἀφέντης του.

Ὁ Ντοντὸ ἔτρεξε κι' ἔπιασε τ' ἄλογο τοῦ Ἔνρικ, γιὰ νὰ καβαλλήσει.

— Πάρε ν' ἀγοράσεις καραμέλλες! τοῦ εἶπε ἐκεῖνος καὶ τοῦ πέταξε ἕνα νόμισμα.

Τὰ δυὸ παιδιὰ ξεκίνησαν κι' ὁ Ντοντὸ τὰ κοίταζε καθὼς ἀπομακρυνόνταν.

Τὸ ἕνα τοῦ εἶχε δώσει χρήματα, τἄλλο ἕναν καλὸ λόγο ἀπὸ τὴν καρδιά, κι' αὐτὸ ἄξιζε πιὸ πολύ.

Μόλις εἶχαν περάσει δυὸ-τρεῖς μῆνες ποὺ εἶχε ἀποχωριστεῖ τὴ μητέρα του. Ὁ ἀφέντης του τὸν εἶχε ἀγοράσει ἐπειδὴ ἦταν ὡραῖο παιδὶ καὶ ταίριαζε μὲ τὸ μαῦρο ἄλογο τοῦ γιοῦ του. (Ἀκολουθεῖ)

ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣ

ΑΝΕΒΑΙΝΟΝΤΑΣ ΣΤΟ ΘΡΟΝΟ

— Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγ. καὶ τέλος —

Ἀλλὰ καὶ παντοῦ ὅπου νὰ γύριζε, συναντοῦσε τὴν ἴδια κολακεία καὶ δουλοπρέπεια.

Αὐτὸ τὸν πείραζε πολὺ καὶ σὲ λίγον καιρὸ ἦταν γεμάτος ἀηδία. Ἐκτὸς ἀπ' αὐτό, οἱ διάφοροι καθηγητὲς τοῦ εἶχαν κάνει τὴ ζωή του μαρτυρική, κι' ἂν μποροῦσε νὰ κρεμάσει τὸ γιατρὸ Μπίρκα, θὰ τὸκανε μ' ὅλη του τὴν καρδιά.

Μὰ τὸ πιὸ σπουδαῖο ἦταν ὅτι ὁ Γιουράν Σιμά, ὁ ἀδελφὸς τοῦ Σουλτάνου, ἀπὸ καιρὸ θαρροῦσε πώς, μιὰ κι' ὁ Σουλτάνος δὲν εἶχε παιδιά, ὁ θρόνος ἦταν τοῦ γιοῦ του, τοῦ Φιζὰ Σιμά. Ἔλεπε λοιπὸν μὲ πολλὴ ἀνησυχία ὅτι ὁ Σουλτάνος ἀγαποῦσε καθεμέρα καὶ περισσότερο τὸν Σαλὲμ-Σιμά. Κι' ἄρχισε νὰ μηχανεύεται τὰ φοβερότερα μέσα γιὰ νὰ τὸν βγάλει ἀπὸ τὴ μέση.

Ἕνα βράδυ, ὁ Σαλὲμ Σιμά, καθὼς πῆγε νὰ γυρίσει τὸ μαξιλάρι του, βρῆκε ἀπὸ κάτω μιὰ ἰνδικὴ ἐχιδνα, ποὺ τὸ φαρμάκι της εἶναι κεραυνοβόλο. Ποιὸς τὴν εἶχε βάλει; Ἡ ἀνάκριση δὲν μπόρεσε νὰ τὸν βρεῖ.

Μιὰν ἄλλη φορά, καθὼς ὁ Σαλὲμ Σιμὰ ἦταν ξαπλωμένος σ' ἕναν μπάγκο τοῦ κήπου, μισοκοιμισμένος, πετάχτηκε κάποιος καὶ τοῦδωσε μιὰ μαχαιριά! Τὸ μαχαίρι βρῆκε ἕνα κόκκαλο κι' ἡ μύτη του ἔσπασε. Ἀλλὰ τὸ βασιλόπουλο, μ' ὅλο τὸ λάβωμα, πετάχτηκε ἀπάνω, ἔβγαλε τὸ σπαθί του καὶ χτύπησε τὸ δολοφόνο, ποὺ πέθανε ἀμέσως.

Μιὰ μέρα τέλος, μετὰ τὸ φαγητό, ὅπου τοῦ εἶχαν ρίξει, φαίνεται, φαρμάκι, αἰσθάνθηκε φριχτοὺς πόνους κι' ἔμεινε ὀχτὼ μέρες σὲ κίνδυνο. Αὐτὰ ὅλα ἀνάγκασαν τὸ Σουλτάνο νὰ προσέχει περισσότερο τὸ παιδί, κι' ἔτσι ἡ ζωή του ἔγινε πιὸ περιορισμένη καὶ πληχτική. Κι' ὁ τελευταῖος σκλάβος τοῦ παλατιοῦ εἶχε περισσότερη ἐλευθερία ἀπ' αὐτόν.

Ἔτσι πέρασε ἕνας χρόνος, χωρὶς σχεδὸν καμμιὰ εὐχαρίστηση καὶ γεμάτος κινδύνους καὶ στενοχώριες.

Τέλος, τὴ νύχτα ποὺ ἔκλεινε ὁ χρόνος, ὁ μικρὸς φίλος μας ξύπνησε ξαφνισμένος ἀπὸ φοβερὲς φωνὲς καὶ φασαρία μέσα στὸ παλάτι. Τί ἦταν πάλι αὐτό; Πήδησε ἀπὸ τὸ κρεβάτι του κι' ἄρπαξε τὸ σπαθί του. Τὴν ἴδια στιγμή, ἡ γερὴ πόρτα τῆς κάμαρᾶς του ἔσπασε, κι' ὅρμησαν μέσα ἕξη ἄνθρωποι ἁρματωμένοι μὲ γαταγάνια. Ὁ Σαλὲμ ὅμως δὲν τὰ ἔχασε· πάλαιψε γενναῖα, ἀλλὰ σὲ λίγο ἔπεσε χάμω μὲ μιὰ σπαθιὰ στὸ κεφάλι. Τότε οἱ δολοφόνοι τοῦδεσαν χέρια καὶ πόδια, καὶ τὸν πέρασαν ἀπ' ὅλους τοὺς διαδρόμους τοῦ παλατιοῦ, ὅπου βασίλευε μεγάλη ἀταξία καὶ κοίτονταν πολλὰ κορμιὰ σκοτωμένα.

«Ἄρχισε νὰ χύνῃ θερμὰ δάκρυα καὶ νὰ παρακαλῇ ...»

«Ἔβγαλε τὸ σπαθί του καὶ χτύπησε τὸ δολοφόνο ...»

Ὁ Γιουρὰν Σιμὰ εἶχε κάμει ἐπανάσταση. Ὁ Σουλτάνος εἶχε σκοτωθεῖ, καθὼς κι' ὅλη σχεδὸν ἡ φρουρά του, κι' ὁ Γιουρὰν Σιμὰ ἔπερνε τώρα τὸ θρόνο.

Ὁ δυστυχισμένος ὁ Σαλὲμ κλείστηκε σὲ μιὰ σκοτεινὴ φυλακή.

Τὸ πρωΐ, ὁ νέος Σουλτάνος μαζὶ μὲ τὸ γιατρὸ Μπίρκα πῆγαν νὰ τὸν ἐπισκεφθοῦν.

— Ἐξέτασέ τον, εἶπε ὁ Σουλτάνος. Θὰ ζήσει ἢ θὰ πεθάνει;

— Δὲν ἔχει ζωὴ πάνω ἀπὸ δυὸ μέρες, ἀπάντησε ὁ γιατρός.

— Καλὰ λοιπόν, δὲν θὰ τὸν κρεμάσω. Ἂν ζήσει ὅμως περισσότερο, νὰ ξέρεις ὅτι θὰ στείλω τὸ δήμιο καὶ θὰ σᾶς κρεμάσει καὶ τοὺς δυό!

Ὁ Σαλὲμ Σιμά, λαβωμένος, μὲ πυρετό, περίμενε τὸ θάνατο πάνω στὴ φτωχική του ἀχυροστρωμνή. Τότε θυμήθηκε ἀμυδρὰ μιὰ ἀλλοτινὴ ζωή, φτωχικὴ κι' ἀσήμαντη, ποὺ τοῦ τὴν εἶχε ἀλλάξει τὸ Πνεῦμα. Ἄρχισε τότε νὰ χύνει θερμὰ δάκρυα καὶ νὰ παρακαλεῖ:

— Ἀλλάχ, μεγάλε καὶ παντοδύναμε, λυπήσου με! Στεῖλε τὸ Πνεῦμα σου νὰ μὲ σώσει. Δὲ θέλω νἆμαι πιὰ βασιλόπουλο! Κάνε με πάλι ταπεινὸ βοσκό, ὅπως ἤμουν!

Μ' αὐτὴ τὴν προσευχή, παρουσιάστηκε πάλι τὸ πνεῦμα Μπεμάρ, καὶ μὲ τὸ χρυσό του ραβδὶ ἄγγιξε τὸ φυλακισμένο.

Τότε ὁ Ἀλῆ Μεκὰρ ξύπνησε!

Βρισκόταν πάλι στὸ λειβάδι του, καὶ τὰ τρία πιστὰ τσοπανόσκυλα τοῦγλειφαν τὰ χέρια, ἐνῶ τὰ πρόβατα ἔβοσκαν γρέμα μπροστά του. Συλλογιζόταν ποιὸ ἦταν τ' ὄνειρο καὶ ποιὰ ἡ πραγματικότη: Τὸ παλάτι ἢ τὸ καλύβι; Ὅταν ἄκουσε μιὰν ἄγνωστη φωνὴ νὰ τοῦ λέει:

—Ἀλῆ Μεκάρ, μὴ γυρεύεις πλούτη καὶ μεγαλεῖα. Τὸ πατρικὸ σπιτάκι, τὸ κοπάδι σου, τὰ χωράφια σου, εἶναι ἡ μεγαλύτερη εὐτυχία ποὺ εἶχε νὰ σοῦ δώσει ὁ Θεός!

ΦΟΚΙΩΝ ΘΑΛΕΡΟΣ

«Ἕνας γέρος δικαστὴς τοῦ ἐξηγοῦσε τοὺς νόμους.» (Σελ. 278, στ. β'.)

ΤΡΕΙΣ ΜΙΚΡΟΙ ΑΕΡΟΠΟΡΟΙ ΣΤΟ ΒΟΡΕΙΟ ΠΟΛΟ

Μυθιστόρημα ὑπὸ NORBERT SEVESTRE

— Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο —

Ἤθελε βέβαια νὰ πῇ ὅτι αὐτὸς κι' οἱ ἄνδρες του, πολιορκώντες τὸν Τζάκ, δὲ γύρευαν παρὰ νὰ ἔρθουν σὲ συνεννοήσεις μαζί του. Περίεργος τρόπος νὰ πλησιάζῃ κανεὶς τοὺς ἀνθρώπους! Καὶ τὰ τσεκούρια τους, ποὺ τὰ κουνοῦσαν ἀπειλητικά, τί ἐσήμαιναν; Καὶ ἡ βροχὴ ἐκείνη ἀπὸ τὶς σαΐτιὲς ποὺ ἔρριξαν κατὰ πάνω του;

Ἀπὸ τ' ἄλλο μέρος, μπορεῖ βέβαια κανεὶς νὰ καταλάβῃ τὴν ἔκπληξη, τὴ δυσαρέσκεια, καὶ μάλιστα τὸ θυμὸ τῶν ἀγρίων αὐτῶν τοῦ βορειᾶ, ὅταν ἀνακάλυψαν τὰ ἴχνη λευκῶν ἀνθρώπων, ἐκεῖ ὅπου δὲν περίμεναν νὰ βροῦνε παρὰ ἄσπιλο χιόνι. Οἱ λευκοὶ αὐτοὶ τί εἴδους ἀνθρωποι ἦταν; Ἀπὸ ποῦ ἐρχόνταν; Δὲ μποροῦσε κιόλας νἆναι τίποτε κακοποιὰ πνεύματα, ποὺ τἄχε ὁδηγήσει ὡς ἐκεῖ ὁ μεγάλος Τορναρσούκ, ὁ Ἀρχιδιάβολος ὁ ἴδιος;

Ὁ ἀγκακόης ἔκανε ἕνα σωρὸ ὑποθέσεις γι' αὐτὸ τὸ ζήτημα. Κι' ἐπειδὴ εἶχε τὴν ἰδέα ὅτι ὁ Τζὰκ κι' οἱ σύντροφοί του εἶχαν πέσει κυριολεκτικὰ ἀπὸ τὸν οὐρανό, μιὰ καὶ δὲν εἶχαν οὔτε πλοῖο, οὔτε βάρκα, ἦταν πεισμένος ὅτι ὅλα αὐτὰ δὲν μποροῦσαν νὰ γίνουν παρὰ μονάχα μὲ τὴ συνεργία τοῦ Τορναρσούκ.

Ἐκεῖνο ὅμως ποὺ εἶχε ἐρεθίσει στὸ μεγαλύτερο σημεῖο τὴν περιέργειά του, ἦταν δίχως ἄλλο τὸ μυστηριῶδες ἐκεῖνο μπαλλόνι. Ὅσο γι' αὐτὸ τὸ ζήτημα ὅμως, δὲν πήγαινε πίσω κι' ἡ περιέργεια τοῦ Τζάκ. Ὁ μικρὸς ἀνυπομονοῦσε νὰ μάθῃ πῶς βρέθηκε τὸ μπαλλονάκι στὰ χέρια τοῦ ἀγκακόη, κι' ὁ ἀγκακόη ἤθελε νὰ μάθῃ τί σημασία εἶχε τὸ διαβολικὸ ἐκεῖνο ἀντικείμενο. Ἡ μόνη δυσκολία ἦταν πῶς νὰ συνεννοηθοῦν μεταξύ τους, καὶ μ' ὅλο ποὺ ὁ Σίγκλοο ἔκανε τὸ διερμηνέα, πολὺ λίγα πράγματα κατόρθωσε νὰ καταλάβῃ ὁ Τζάκ.

Ὁ ἀρχηγὸς ἐξήγησε στὸν μικρὸ Ἄγγλο, ὅτι οἱ Ἐσκιμῶοι εἶχαν βρεῖ τὸ μπαλλονάκι αὐτὸ σὲ μισῆς ὥρας δρόμο ἀπὸ τὸν τωρινὸ καταυλισμό τους. Δὲν πετοῦσε ἐλεύθερο στὸν ἀέρα, ἀλλὰ ἦταν δεμένο σ' ἕνα σχοινὶ μακρὺ ὡς δέκα ὀργυιές. Τὸ σχοινὶ αὐτό, ποὺ στὴν ἄκρη του βρισκόταν ἕνα βαρίδι, κρατοῦσε τὸ μπαλλόνι ἀκίνητο στὴν ἴδια θέση· τοῦ ἐπέτρεπε ὅμως νὰ στέκεται ψηλὰ κι' ἔτσι νὰ φαίνεται ἀπὸ πολὺ μακρυά.

Οἱ προληπτικοὶ Ἐσκιμῶοι ἐννοεῖτα' πῶς πλησίασαν τὸ μπαλλόνι ὄχι χωρὶς πολὺ μεγάλο φόβο. Δὲν εἶχαν ξαναΐδεῖ ποτὲ τους παρόμοιο πρᾶγμα καὶ τὸ νόμισαν γιὰ ποιὸς ξέρει ποιὸ φοβερὸ στοιχειό. Καλὸ ἄραγε ἢ κακό; Αὐτὸ ἦταν ἄγνωστο. Μόνον ὁ ἀγκακόης μποροῦσε νὰ τοὺς τὸ πῇ. Καὶ δίνοντας θάρρος ὁ ἕνας στὸν ἄλλον, οἱ πιὸ γενναῖοι ἀπ' τοὺς Ἐσκιμῶους πλησίασαν τὸ μπαλλόνι, τὸ πῆραν μαζί τους μὲ φόβο καὶ τρόμο καὶ τὸφεραν στὸν ἀγκακόη. Ὡστόσο καὶ τώρα ἀκόμη δὲν εἶχαν κατορθώσει νὰ λύσουν τὸ μυστήριο, γιατί κι' ὁ ἴδιος ὁ μάγος τους ἐδίσταζε ἀκόμη νὰ βγάλῃ τὴν κρίση του

«Ὁ Σίγκλοο ἄφησε στὸν Κίντ τὴ φροντίδα...»

— Ὄχι καλό; ρώτησε τὸν Τζὰκ ὁ Σιγκλοο.

— Πῶς; Καλό, καλό, βεβαίωσε ὁ Τζάκ.

Κι' ἀφοῦ ἔμαθε ἀπὸ τὸν ἀρχηγὸ τὴν καθησυχαστικὴ αὐτὴ βεβαίωση, ὁ γέρομάγος ξανάρχισε πάλι νὰ τραγουδάῃ καὶ νὰ παίζῃ τὸ ντέφι του. Τὸ τραγούδι αὐτὸ δὲν ἐνθουσίαζε καὶ τόσο τὸν Κίντ, *ποὺ ἀπ' τὸ ἄλλο μέρος εἶχε ἀρχίσει νὰ* αἰσθάνεται πολὺ ἄσχημα τὸν ἑαυτό του ἀπὸ τὴν ἀφόρητη μυρουδιὰ τοῦ μουρουνόλαδου καὶ τοῦ παστόψαρου, ποὺ γέμιζε τὴ σκηνή. Εὐτυχῶς ὅμως αὐτὸ τὸ μαρτύριο δὲν κράτησε καὶ πολλὴ ὥρα.

Ὁ Σίγκλοο ἐξήγησε στὸν Τζὰκ ὅτι τὴν προηγουμένη εἶχε διακρίνει κάπου μακριὰ πρὸς τὸ βοριὰ ἕνα ἄλλο παρόμοιο μπαλλονάκι, κι' ὅτι θὰ ἤθελε νὰ πάῃ νὰ τὸ βρῇ μαζί του.

— Πεζῇ; ἔκανε ὁ Τζάκ.

—Ὄχι, μὲ τὸ ἔλκηθρο.

Οἱ σκύλοι τῶν Ἐσκιμώων, ποὺ εἶχαν ἀφεθεῖ ἐλεύθεροι τὸ πρωΐ, ἄρχισαν τώρα νὰ γυρίζουν πίσω στὸ στρατόπεδο, καὶ δὲν ἄκουγε κανεὶς ἀπὸ παντοῦ παρὰ γαυγίσματα, σφυρίγματα καὶ φωνές. Οἱ κύριοί τους τοὺς μετροῦσαν, καὶ μὲ μεγάλη τους ἔκπληξη καὶ δυσαρέσκεια, ἔβλεπαν πῶς ἔλειπαν πολλοί, καὶ δὲ μποροῦσαν νὰ ἐξηγήσουν πῶς συνέβαινε αὐτὸ τὸ πρᾶγμα. Οἱ σκύλοι, μ' ὅλο ποὺ ἦταν χορτάτοι, ἔδειξαν τὰ δόντια τους μόλις ἀντίκρυσαν τὸν Κίντ, καὶ θὰ χυμοῦσαν ἐπάνω του ἂν δὲν τοὺς συγκρατοῦσαν οἱ Ἐσκιμῶοι.

Ὁ Σίγκλοο σφύριξε τὰ δικά του σκυλιά, καὶ καθὼς ὅλα-ὅλα ὅσα εἶχε ἦταν καμμιὰ εἰκοσαριά, ἐκεῖνα ποὺ τοῦ ἀπέμεναν ἦταν ἀρκετὰ γιὰ νὰ σύρουν τὸ ἔλκηθρο. Ὁ Τζὰκ ἐθαύμαζε τὰ ὑπέροχα αὐτὰ ζῶα, ποὺ ἔμοιαζαν σὲ ὅλα μὲ ἀρκτικοὺς λύκους. Κοίταζε τὸ μακρουλό τους μουσούδι, τὰ μυτερά τους αὐτιά, τὴν παχύτατη καὶ πυκνὴ γούνα τους, τὰ δυνατὰ καὶ μυώδη πόδια, τὴ φουντωτὴ οὐρά τους, ποὺ ἔμοιαζε μὲ τῆς ἀλεποῦς. Ἄλλωστε κι' οἱ σκύλοι δὲν ἄργησαν νὰ συνηθίσουν τὸν μικρὸ Ἄγγλο καὶ σὲ λίγο φέρνονταν μαζί του ὅπως καὶ στ' ἀφεντικό τους.

Ἔχοντας τοὺς σκύλους του, ποὺ ὁ ἀριθμός τους εἶχε τώρα πιὰ περιορισθεῖ σὲ ὀκτὼ μονάχα, ζευγμένους σὲ σχῆμα βεντάλιας, ὁ Σίγκλοο ἀνέβηκε μαζὶ μὲ τὸν Τζὰκ στὸ ἐλαφρὸ ὄχημα καὶ πῆρε στὸ χέρι του τὰ χαλινάρια.

— Χούκ! Χούκ! ἄρχισε νὰ φωνάζῃ κροταλίζοντας τὸ μακρύ του καμτσίκι, ποὺ τὸ μεταχειριζόταν μὲ θαυμαστὴ δεξιότητα, χτυπώντας στὰ πεταχτὰ τοὺς σκύλους του, ὅσοι φαίνονταν πιὸ βραδυκίνητοι ἀπὸ τοὺς ἄλλους.

Τὸ καμτσίκι αὐτὸ εἶχε μάκρος ἑφτὰ μέτρων κι' ὅμως στὰ χέρια τοῦ Σίγκλοο ἦταν ἕνα παιχνιδάκι. Μ' αὐτὸ καὶ μὲ τὶς φωνές του χ ο ο υ-έ! χ ο ο υ-έ! (δεξιά) καὶ ἀ σ-ό! ἀ σ-ό! (ἀριστερά), ὁ Σίγκλοο κατάφερνε νὰ διευθύνῃ τὸ ἔλκηθρό του περίφημα.

Τὴν ἐποχὴ αὐτὴ τὸ κρύο δὲν ἦταν ἀκόμη πάρα πολὺ δυνατὸ τὴν ἡμέρα, κι' ἔτσι ὁ Τζὰκ δὲν κρύωνε πολὺ στ' ἀνοιχτὸ ἔλκηθρο. Ἔτρεχαν ὅμως καὶ πολὺ γρήγορα ἐπάνω στὸ χιόνι. Ὅταν τὸ ἔδαφος γινόταν πολὺ ἀπότομο, ὁ Ἐσκιμῶος ἀνασήκωνε λίγο τὸ ἔλκηθρο γιὰ νὰ τὸ κάνῃ ἐλαφρότερο. Ἦταν ἀκούραστος ὅπως καὶ τὰ ζῶα του, κι' ὁ Τζὰκ τὸν ἐθαύμαζε.

(Ἀκολουθεῖ).

ΣΤΑ ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑ ΤΗΣ ΑΚΡΟΠΟΛΗΣ

Κυπαρίσσια, εἴσαστε οἱ φύλακες
ἐρειπίων ἀπὸ μιὰ Ἑλλάδα·
εἶναι ἡ φλόγα τὰ φύλλα σας,
τὸ κορμί σας λαμπάδα.

Ρίχνεκε τὸν ἴσκιο σας πένθιμο
στὶς σπασμένες κολόννες
ποὺ κοιμοῦνται σὲ στρώματα
ἀπὸ μαβιὲς ἀνεμώνες.

Στὴ γῆ μέσα εἶναι ἡ ρίζα σας
ποὖχει θάψει Φειδίας,
πλάϊ σὲ Ἀφροδίτες μαρμάρινες,
σὲ Ἀθηνὲς καὶ σὲ Δίες...

Περπατῶ κι' ἀφογκράζομαι
μὴ τυχὸν καὶ μιλήσει
τὸ χῶμα αὐτό, ποὺ τὸ Τέλειο
τῶν αἰώνων ἔχει κλείσει.

Τὸ χῶμα αὐτὸ τὸ ἱερώτατο
ποὺ ἡ χλόη του κάτι λέει,
ἐνῶ στὸ μάρμαρο σφίγγεται
καὶ τὸ κάνει καὶ κλαίει...

ΡΙΤΑ Ν. ΜΠΟΥΜΗ

ΑΘΗΝΑΪΚΑΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

Ο ΑΝΑΣΤΗΛΩΜΕΝΟΣ ΠΑΡΘΕΝΩΝΑΣ

Ἀγαπητοί μου,

Το περασμένο Σάββατο, μὲ μιὰ ὡραία τελετὴ στὴν Ἀκρόπολη, ἔγινε ἡ παράδοση τοῦ ἀναστηλωμένου Παρθενώνα. Ἀλλὰ πολλὲς ἡμέρες πρωτύτερα εἴχαν βγεῖ οἱ σκαλωσιὲς ποὺ ἔκρυβαν τὴ βορεινή του πλευρά, τὴν πρὸς τὴν πόλη, κι' ἡ πόλη, ἔκπληκτη καὶ χαρούμενη, εἶδε τὸ μακρὺ ἐκεῖνο περιστύλιο — δεκαεφτὰ κολόννες στὴ γραμμή, — ἀκέραιο, συμπληρωμένο, μὲ τὸ θριγκό του ἀπὸ πάνω, ὅπως ἦταν τὸν παλιὸ καιρό, πρὶν ἀπὸ διακόσια σαραντατρία χρόνια... Οἱ μεγαλύτεροι ἀπὸ σᾶς θὰ θυμοῦνται σὲ τί κατάσταση βρισκόταν τὸ βορεινὸ αὐτὸ περιστύλιο προτοῦ τὸ σκεπάσουν οἱ σκαλωσιὲς γιὰ νἀρχίσουν οἱ ἐργασίες: θλιβερὸ ἐρείπιο, μ' ἕνα μεγάλο χάσμα στὴ μέση, μὲ τὶς περισσότερες κολόννες μισές, κουτσουρεμένες, μὲ τὰ κομμάτιά τους, τὰ μαρμαρένια συντρίμια, σκορπισμένα ὁλόγυρα... Καὶ νὰ συλλογίζεται κανένας, ὅτι ὑπῆρχαν ἄνθρωποι τότε, κι' ἀρχαιολόγοι μάλιστα, ποὺ δὲν ἤθελαν μὲ κανένα τρόπο τὴν ἀναστήλωση, κι' ἐφώναζαν πὼς ὁ Παρθενώνας ἔπρεπε νὰ μείνῃ ἐρείπιο ὅπως τὸν βρήκαμε! Γιατ' εἶχαν τὴν ἰδέα ὅτι ἔτσι πρέπει νὰ μένουν τὰ ἐρείπια ὅλα, τἀρχαῖα ἐννοεῖται καὶ τὰ δοξασμένα, ὅπως τὰ κουτσουρεύει καὶ τὰ σωριάζει χάμω ὁ καιρός.

Εὐτυχῶς ποὺ ποτὲ δὲν ἀκούστηκε μιὰ τόσο παράξενη ἰδέα. Ἀπεναντίας, ἀπὸ τὰ πρῶτα χρόνια τῆς ἀνεξαρτησίας, ἀπὸ τότε ποὺ ἡ Ἀκρόπολη ξκνάγινε δική μας, ἴσαμε σήμερα, δὲν ἔπαψαν νὰ τὴν καθαρίζουν ἀπὸ τὰ νεώτερα κτίρια ποὺ τὴν ἀσχήμιζαν, καὶ νὰ ξεθάβουν, νὰ περιμαζεύουν, νὰ ἐπιδιορθώνουν, νἀναστηλώνουν τὰ παλιά. Ὅταν π. χ. γκρεμίστηκε τὸ δυτικὸ τεῖχος, τὸ τούρκικο, βρέθηκαν ὅλα σχεδὸν τὰ κομμάτια ποὺ ἀποτελοῦσαν μιὰ φορὰ τὸ ναΐσκο τῆς Ἀπτέρου Νίκης. Καὶ μὲ τὰ κομμάτια αὐτὰ ξανάγινε τὸ καλλιτέχνημα αὐτὸ ὅπως ἦταν, προτοῦ τὸ γκρεμίσουν οἱ Τοῦρκοι γιὰ νὰ στήσουν στὴ θέση του τὰ κανόνια τοῦ Κάστρου. Ὕστερα ἀναστηλώθηκε τὸ κομψὸ Ἐρεχθεῖο μὲ τὶς θρυλικὲς Καρυάτιδες· ὕστερα τὰ Προπύλαια, τὸ θαυμάσιο κτίριο ποὺ ἀμιλλᾶται στὴν καλλιτεχνικὴ ἀξία μὲ τὸν Παρθενώνα. Καὶ τέλος ὁ Παρθενώνας ὁ ἴδιος, ποὺ ἄρχισε νὰ μεταμορφώνεται ἀπὸ τὸ 1843. Οὔτε τελείωσε αὐτὴ ἡ μεταμόρφωση μὲ τὴν ἀναστήλωση τῆς βορεινῆς πλευρᾶς ποὺ παραδόθηκε τὸ Σάββατο. Ἀργότερα θἀναστηλωθῇ κι' ἡ μεσημβρινή. Κι' ἴσως —ποιὸς ξέρει—οἱ ἀπόγονοί μας νὰ σκεφθοῦν ὅτι μποροῦν πιὰ νὰ συμπληρώσουν κι' ὁλόκληρο τὸ οἰκοδόμημά, καὶ νὰ λάμψῃ μιὰ μέρα ἀπάνω στὴν Ἀκρόπολη ἕνας Παρθενώνας ἀκέραιος καὶ θαυμάσιος ὅπως ἦταν τὴν ἐποχὴ τοῦ Περικλῆ.

Θὰ πῆτε: Καὶ τὰ ὁλικά, ποῦ θὰ βρεθοῦν; Ἀλήθεια, τὰ ὁλικὰ τώρα τὰ βρίσκουν χάμω. Εἶναι τὰ ἴδια τὰ κομμάτια, τὰ συντρίμια τοῦ ναοῦ, ποὺ τὰ σηκώνουν καὶ τὰ συναρμολογοῦν. Τὰ συμπληρώνουν ὅμως κιόλα. Στὸ θριγκὸ π. χ. ἔβαλαν καὶ μάρμαρα καινούργια, ποὺ τὰ λάξευσαν κατὰ τὸ σχέδιο τῶν παλιῶν. Καὶ τοὺς σπασμένους σπονδύλους πάλι τοὺς συμπλήρωσαν ἐδῶ κι' ἐκεῖ μὲ πετροκονίαμα, μὲ τσιμέντο. Μὲ τὸν ἴδιο τρόπο λοιπὸν δὲν θὰ μποροῦσε κάποτε νὰ συμπληρωθῇ κι' ὁλόκληρο τὸ κτίριο; Ἀκόμα καὶ μὲ τἀνάγλυφα τῆς ζωοφόρου, ὅσων ἔχουμε τοὐλάχιστο τὰ ἐκμαγεῖα; Θὰ φώναζαν πάλι μερικοί, ποὺ κάθε νεωτερισμὸς τοὺς φαίνεται ἱεροσυλία καὶ βεβήλωση· ἀλλὰ στὸ τέλος θὰ τὸ δεχόνταν καὶ θὰ τὸ ἔβρισκαν κι' ὡραῖο, ὅπως βρίσκουν τώρα τὴ μερικὴ αὐτὴ ἀναστήλωση. Τί τὰ θέλετε! Ἔχω τὴν ἰδέα, ὅτι ὅταν ὑπάρχῃ ὁ τρόπος, τἀρχαῖα ἐρείπια πρέπει νὰ ξαναγίνονται κτίρια ὅπως ἦταν. Κι' ἀκόμα καλύτερα μάλιστα, ὅταν ὑπάρχῃ πάντα ὁ τρόπος, νὰ ξαναγυρίζουν ὁλωσδιόλου στὴ ζωή, δηλαδὴ νὰ χρησιμοποιοῦνται. Ὅπως π. χ. τὸ Παναθηναϊκὸ Στάδιο, ποὺ ἀναμαρμαρώθηκε καὶ χρησιμεύει σήμερα γιὰ ἀγῶνες κι' ἐπιδείξεις. Μήπως καὶ τὸ Διονυσιακὸ Θέατρο, καὶ τὸ Θέατρο τοῦ Ἡρώδη, καὶ τἄλλα ἀρχαῖα Θέατρα ποὺ σώζονται ἐρειπωμένα, στοὺς Δελφούς, στὴν Ἐπίδαυρο κι' ἀλλοῦ, δὲν θὰ μποροῦσαν νὰ συμπληρωθοῦν καὶ νὰ χρησιμοποιηθοῦν πάλι γιὰ παραστάσεις ἀρχαίων δραμάτων; Αὐτὴ ἡ σκέψη ἔχει γίνει πρὸ πολλοῦ καὶ μολονότι πολλοὶ τὴν ἀντικρούουν, ὅπως εἶχαν ἀντικρούσει καὶ τὴν ἀναστήλωση τοῦ Παρθενώνα, μιὰ μέρα θὰ πραγματοποιηθῇ.

Ἔτσι κι' ὁ Παρθενώνας θὰ ξαναγίνῃ ἴσως ὅπως ἦταν, καὶ θὰ χρησιμεύῃ πάλι ὡς ναὸς τῆς θεᾶς Σοφίας, τῆς αἰώνιας. Θὰ συνέρχονται δηλαδὴ ἐκεῖ-μέσα οἱ σοφοὶ τοῦ κόσμου καὶ θὰ κάνουν τὶς μυσταγωγίες τους ὅπως ξέρουν αὐτοί. Φυσικά, ὅταν ὁ Παρθενώνας, στὰ βυζαντινὰ χρόνια, ἦταν χριστιανικὴ ἐκκλησία, δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ πῇ ὅτι ἐκτελοῦσε τὸν ἀρχικὸ προορισμό του: ἄλλο ἰδανικὸ λατρευόταν ἐκεῖ-μέσα, διαφορετικὸ ἀπὸ τὸ ἀρχαῖο. Πολὺ λιγότερο τὸν ἐκτελοῦσε ὅταν, τὰ χρόνια τῆς Τουρκοκρατίας, κατάντησε τζαμί. Ποῦ Ἀθηνᾶ καὶ ποῦ Μωάμεθ! Ἂν γίνῃ ὅμως μιὰ μέρα ναὸς τῆς Ἐπιστήμης, τῆς Φιλοσοφίας, τοῦ Λόγου, τῆς Τέχνης, δὲν θὰ λατρεύεται πάλι ἐκεῖ-μέσα ἡ Ἀθηνᾶ; Καὶ στὸ βάθος του, σὰν ἔμβλημα, σὰ σύμβολο, δὲν θἄχῃ πάλι τὴ θέση του ἕνα ἄγαλμα τῆς θεᾶς, ὅπως τὸ χρυσελεφάντινο ἐκεῖνο τοῦ Φειδία; Ἂς μὴν ξεχνοῦμε ὅτι τὴν Ἀθηνᾶ εἰκονίζει καὶ τὸ λάβαρο τοῦ Πανεπιστημίου μας· ὅτι τὴν Ἀθηνᾶ ἔχει γιὰ ἔμβλημά της κι' ἡ Ἀκαδημία μας. Ἡ λατρεία ποὺ θὰ ξαναγύριζε σ' ἕναν ἀναστηλωμένο, συμπληρωμένο, ἀκέραιο Παρθενώνα, εἶναι μιὰ λατρεία ποὺ δὲν ἔλειψε ἀπ' τὴν Ἑλλάδα κι' ἀπ' τὸν κόσμο ποτέ...

Ἔτσι ἢ ἀλλοιῶς, τὰ δοξασμένα ἐρείπια πρέπει νἀναστηλώνονται. Ἀκοῦστε τί εἶπε τὸ Σάββατο ἀπάνω στὴν Ἀκρόπολη, κατὰ τὴν τελετὴ τῆς παράδοσης, ἕνας φωτισμένος ἀρχαιολόγος, ὁ διευθυντὴς τῆς Ἰταλικῆς Ἀρχαιολογικῆς Σχολῆς κ. Ντέλα Σέτα: «Ἡ ἀρχαιολογία δὲν εἶναι, ὅπως πιστεύουν πολλοί, μιὰ ἐπιστήμη θανάτου, ἀλλὰ ζωῆς. Δὲν μᾶς ἀρέσει ἡ στεῖρα θεώρηση τῶν παρελθόντων, ἀλλὰ θέλουμε, ὅταν τὸ παρελθὸν εἶναι ἔνδοξο, νὰ μένῃ ὡς κανόνας τῆς ζωῆς ἑνὸς λαοῦ. Γι' αὐτὸ δὲν μᾶς ἐλκύει τὸ ρωμαντικὸ κοίταγμα τῶν πεσμένων ἐρειπίων, γιατὶ τὸ ξάπλωμα καταγῆς εἶναι σημεῖο θανάτου. Ἡ πεσμένη στήλη μὲ τοὺς σπονδύλους της χάμω κατὰ σειρά, ἀλλὰ χωρισμένους, μοιάζει μὲ τοὺς σπονδύλους σκελετοῦ. Ὁ Παρθενώνας ἦτας ἕνας μεγάλος τραυματίας πολέμου... Γιατὶ θὰ ἤθελαν ὁ τραυματίας αὐτὸς νὰ φαίνεται νεκρός; Τί εὐχαρίστηση θἄταν νὰ βλέπουμε τὶς δυὸ πλευρές τοῦ καταγῆς σὰ δυὸ φτερούγες σπασμένες; Τὰ μνημεῖα πρέπει νὰ μένουν ψηλά, γιὰ νὰ δίνουν στοὺς ἀνθρώπους, ποὺ διαβαίνουν κοντά τους, τὴν αἴσθηση τῆς ζωῆς ποὺ τὰ διατηρεῖ ὄρθια, καὶ τὴν ἐντύπωση τοῦ μεγαλείου τους ποὺ τἀνυψώνει ἐπάνω ἀπ' τοὺς θνητούς. Εἶναι ὡραῖο ποὺ τὸ ἔργο αὐτὸ συμπληρώθηκε στὸ χρόνο τῆς Ἑλληνικῆς Ἑκατονταετηρίδας. Οἱ στήλες τοῦ Παρθενώνα, πεσμένες χάμω, ἦταν τὸ

σύμβολο τοῦ μακροχρόνιου ὕπνου τῆς Ἑλλάδας. Οἱ στήλες ἀνορθωμένες εἶναι τὸ σύμβολο τῆς ἀνάστασής της. Κι' ὅταν θἄ γίνῃ τὸ ἴδιο καὶ στὴ μεσημβρινὴ πλευρά, ποὺ ἐλπίζομε κι' εὐχόμαστε νὰ τὴν ἀναστηλώσῃ κι' αὐτὴ ὁ ἴδιος ὁ κ. Μπάλάνος, (ὁ ἔξοχος ἀρχιτέκτονας ποὺ ἔκαμε ὅλες τὶς ἀναστηλώσεις στὴν Ἀκρόπολη), τότε, ὑψώνοντας τὸ βλέμμα πρὸς τὴν Ἀκρόπολη, ὁμοιά πραγματικῶς σὰν ἕνα πλοῖο ποὺ διασχίζει τὴν ἀπέραντη θάλασσα τῶν Νέων Ἀθηνῶν, καὶ θαυμάζοντας τὸν Παρθενώνα στὸ σύνολό του, θἄχουμε τὴν ἐντύπωση ὄχι πιὰ ἑνὸς ναοῦ ἐρειπωμένου κι' ἄδειου, ἀλλὰ μιᾶς γέφυρας, ποὺ ἀπ' αὐτήν, ὅπως τὴν κλασσικὴ ἐποχή, ἡ ἀνθρώπινη διάνοια κι' ἡ θεία σοφία θὰ κυβερνοῦν τὴν πόλη καὶ τὴν Ἑλλάδα πρὸς τὸ λαμπρό τους μέλλον!»

Ὦ, ναί! αὐτὴ ἡ «αἴσθηση τῆς ζωῆς» ποὺ εἶπε ὁ σοφὸς Ἰταλὸς στὸν ὡραῖο του λόγο, εἶναι πολὺ πιὸ ζωηρὴ τώρα μὲ τὴν ἀναστήλωση τῆς βορεινῆς πλευρᾶς. Κι' ὅταν στέκεται κανένας κάπου στὸ σκαλοπάτι κι' ἀκουμπᾶ τὴ ράχη του σὲ καμμιὰ κολόννα, κοιτάζοντας τὸ Λυκαβητό, τὸν Ὑμηττὸ καὶ τἄλλα γύρω βουνά, — ποὺ αὐτὰ βέβαια δὲν πολυάλλαξαν ὄψη, — μπορεῖ νὰ λέῃ μὲ περισσότερη πεποίθηση: «Ἐδῶ ἀκούμπησε κάποτε, κι' αὐτὸ τὸ θαυμάσιο ἀττικὸ πανόραμα ἔβλεπε ὁ Περικλῆς, ὁ Φειδίας, ὁ Σωκράτης, ὁ Σοφοκλῆς...»

Σᾶς ἐσπάζομαι ΦΑΙΔΩΝ

ΠΕΡΑΣΜΕΝΑ

Εἶναι μονάχη στὴν κάμαρά της καὶ κάθεται σὲ μιὰ πολυθρόνα μ' ἕνα βιβλίο στὸ χέρι. Μὰ δὲ διαβάζει πιά. Συλλογιέται. Κι' εἶναι πικρὲς οἱ σκέψεις της καὶ τῆς χαράζουν λίγες ρυτίδες στὸ ὀβρὸ σὰν μαρμάρινο μέτωπο. Ἡ θλίψη της δὲν τὴν ἀφίνει νὰ χαρῇ τὴν ὄμορφη ἀνοιξιάτικη μέρα, ποὺ τὴ φωτίζει ἕνας ἥλιος ὁλόγλυκος καὶ τὴ μυρώνουν οἱ ἀνθισμένες ἀμυγδαλιὲς καὶ τὰ λεμονόδεντρα.

Συλλογιέται τὰ παλιά της ποὺ πέρασαν. Τ' ἀγύριστα μαθητικὰ χρόνια ποὺ ἡ ζωὴ κυλοῦσε γοργὰ μέσ' στὰ παιχνίδια καὶ τὰ μαθήματα, τὶς παλιὲς συμμαθήτριες. Δυὸ ξεχώριζαν τώρα. Ἡ μιὰ ξανθή, μὲ γαλανὰ σὰν τῆς ἀκύμαντης θάλασσας μάτια, ποὺ βρίσκεται τώρα μακριά, σ' ἕναν τόπο ξένο καὶ ζῇ... Εὐτυχισμένη; Ποιός ξέρει! Στὰ βάθη τῆς ψυχῆς της θὰ κρύβεται μιὰ νοσταλγία γιὰ τὸν ὡραῖο της τόπο, τὸ φωτεινό, καὶ θὰ τῆς θολώνει πάντα τὴ χαρά. Κι' ἡ ἄλλη, ψηλή, μελαχραινή, μὲ δυὸ μάτια δπέροχα, σκοτεινὰ καὶ θλιμμένα. Ἔφυγε κι' αὐτὴ γιὰ τὸ ἀγύριστο ταξίδι. Μὰ δὲν ξεχάστηκε. Ὁ θάνατός της ἦταν ὁ πρῶτος μεγάλος κι' ἀληθινὸς πόνος τῆς ζωῆς της. Ὅταν ἀντίκρυσε τὸ καρυδένιο φέρετρο ποὖκλεινε μέσα τὴν ἀγαπημένη νεκρή, κλονίστηκε. Ἔνιωσε κείνη τὴ στιγμὴ πὼς ὁ θάνατος ἦταν ὁ μεγάλος ἐχθρὸς ποὺ καμμιὰ δύναμη ἀνθρώπινη δὲ θὰ μποροῦσε νὰ συντρίψῃ. Ὕστερ' ἀπὸ μέρες, ὅταν ἀγαλογιζόταν τὶς περασμένες πίκρες της, ποὺ τὶς νόμιζε τότε ἀσήκωτες, κατάλαβε τὴν πλάνη της. Καὶ θυμήθηκε μιὰ φράση ποὺ ἄκουε συχνὰ ἀπὸ ἀνθρώπους τοῦ λαοῦ: «Ὅλα διορθώνονται... Ὁ θάνατος μονάχα γιατρικὸ δὲν ἔχει...»

Ὕστερα θυμόταν... θυμόταν. Ὁ νοῦς της ἔτρεχε. Εἰκόνες διάβαιναν, ἄλλες ὠχρές, σβουσμένες, κι' ἄλλες ὁλοζώντανες. Καὶ σταμάτησε ἡ σκέψη της σ' ἕνα μικρούλη φίλο της...

Ὅταν πρωτογνωρίστηκαν, ἡ δειλία κι' ἡ τρυφερὴ καρδιὰ τοῦ παιδιοῦ τῆς τράβηξαν τὴν προσοχή. Τὸ κάλεσε κοντά της, ἄπλωσε τὰ χέρια πάνω στὸ δροσερὸ μέτωπο, τὸ κοίταξε βαθειὰ στὰ ζουμπουλένια μάτια καὶ τὸ ρώτησε μὲ τὴν ἀργή, βαθειὰ φωνή της:

— Θέλεις νὰ γίνουμε φίλοι;

Κι' ὁ μικρὸς δέχτηκε. Ἄρχισε νὰ τῆς ἐμπιστεύεται τὶς στενοχώριες του, τὶς λύπες του, τὰ ὄνειρά του. Ἦταν τόσο πολλὰ κι' ὡραῖα!..

— Θέλω, ἔλεγε μιὰ μέρα ἀνοιξιάτικη, νὰ γίνω ἕνας μεγάλος πιανίστας. Οἱ χαρές μου νὰ παίρνουν ἀλέγρους τόνους καὶ νἀντιλαλοῦν ὡς τὰ βάθη τῆς καρδιᾶς μου, νὰ τὴ φωτίζουν, κι' ὅλα στὴ γῆ νὰ μοῦ φαίνονται ρόδινα κι' εὔκολα! Νὰ μὴν ἔχω παρὰ νἀπλώσω τὸ χέρι γιὰ νὰ κάμω δικές μου τὶς χαρὲς τῆς ζωῆς.

Κι' ἡ ἀδερφή — ἔτσι τὴν ἔλεγε τότε — κουνοῦσε θλιμμένα τὸ κεφάλι.

— Μικρούλη μου, ἡ ζωὴ εἶναι βάσανο! Οἱ πιὸ ἀληθινὲς χαρὲς κρύβονται μέσα σὲ θυσίες καὶ σὲ ἀγῶνα σκληρό. Μὴν τὶς περιφρονήσῃς ὅμως ποτὲ καὶ μὴν ἀναζητήσῃς τὶς ἄλλες, τὶς πλάνες...

Ὁ μικρὸς ἄνοιγε τὰ μάτια του ἔκπληκτος καὶ σώπαινε.

Ἄλλοτε ἡ ὄψη του γινόταν σοβαρὴ κι' ἔπερνε ἕνα ὕφος βαρύ, γεροντικό, καθὼς τῆς ἔλεγε κάποιον ἄλλο του πόθο.

— Θέλω νὰ ζῶ ἀποτραβηγμένος σὲ μιὰ ἔξοχή. Νἄχω μονάχα ἕνα μικρούλι σπιτάκι, μὲ λουλούδια ὁλόγυρα. Μέσα στὸν κῆπο θὰ παίζουν ἕνα πλῆθος παιδιά. Τὸ πιὸ μεγάλο θὰ τὸ λένε Ἀγνὴ καὶ θἄναι ἡ ψυχή της ὅμοια μὲ τὄνομά της...

Τἄλλα παιδιὰ τὸν φώναζαν καὶ τὸνειρο σταματοῦσε...

Ὅλ' αὐτὰ πέθαναν τώρα γιὰ πάντα. Αὐτὴ ἔφυγε σ' ἕνα ταξίδι μακρινό. Ἄφησε πίσω της μιὰ ζωὴ ὁλόκληρη καὶ ἀγκάλιασε ἕνα νέο κόσμο. Μὰ γύριζε πάντα μὲ νοσταλγία στὰ περασμένα. Καὶ τότε τὰ χείλη της σούφρωναν σὰ νἄγγιζε στὴν ἄκρη τους κάποιο φαρμάκι πικρό. Πόσες φίλες τὴν ἀπαρνήθηκαν ἢ τὴν εἶχαν γιὰ πάντα ξεχάσει! Ἀκόμα κι' ὁ μικρούλης φίλος — ὁ ἀδερφούλης — τὴν εἶχε λυπήσει.

Κι' ἔνοιωθε τὴν ὡραία αὐτὴ μέρα τῆς ἄνοιξης, ποὺ τὴ φώτιζε ὁ ὁλόγλυκος ἥλιος, καὶ σκόρπιζαν χίλια μύρα τὰ λουλούδια, τὴ θλίψη τῆς φιλίας ποὺ σβύνει...

ΕΛΕΝΗ ΡΕΣ-ΖΑΦΥΡΟΠΟΥΛΟΥ

Η ΖΩΝΤΑΝΗ ΚΟΥΚΛΑ

Μ' ἀνιστοροῦσε ἡ γιαγιὰ
κάποια λευκή, ψηλὴ κοπέλλα,
ποὺ εἶχε μετάξινα μαλλιὰ
κι' ἀντὶς γιὰ χείλια, μιὰ γλυκειὰ
κόκκινη καραμέλλα.

Ἦταν τὰ χέρια της λεπτὰ
κι' ἀπ' ἄστρη, φίνα πορσελάνη,
κι' εἶχε δυὸ μάτια ἰσκιερά,
πετράδια ποὖφεγγαν βαθιὰ
μ' ἕνα λαμπρὸ στεφάνι.

Μιλοῦσε σπάνια πολύ,
μὰ ὅταν ἐπρόφερε μιὰ λέξη,
ἦταν καθάρια μουσική,
σὰν ὄργανα γιὰ μιὰ στιγμὴ
ἐντός της νἄχε παίξει.

Γι' αὐτὸ καὶ μοῦλεγε ἡ γιαγιὰ
πὼς ἡ μικρὴ ἦταν μαγεμένη
κι' εἶχε, ἀντὶς γιὰ μιὰ καρδιά,
μιὰ φυσαρμόνικα γλυκειὰ
στὰ στῆθη της κρυμένη.

Δὲν ἤξερε πῶς νἀγαπᾶ,
πῶς νὰ γελάει, πῶς νὰ λυπᾶται·
ζωή της ἦταν ἡ ὁμορφιά,
δίχως νὰ ἐλπίζει, νὰ πονᾶ
καὶ δίχως νὰ θυμᾶται.

Κι' ἔτσι πιὰ ζοῦσε ἡ μικρὴ
μὲ μιὰ καρδιὰ ξενοβαλμένη,
καὶ γὼ τὴ λάτρευα πολύ,
ποὺ ζοῦσε γιὰ νὰ τραγουδεῖ
μονάχα καὶ γιὰ νὰ σωπαίνει.

ΜΙΧ. Δ. ΣΤΑΣΙΝΟΠΟΥΛΟΣ

Η ΠΕΤΡΑ

Ἕνας φτωχὸς ἄνθρωπος παρουσιάσθηκε σ' ἕναν πλούσιο καὶ τοῦ ζήτησε ἐλεημοσύνη. Ὁ πλούσιος δὲν τοῦ ἔδωκε ἀπότε. «Φύγε ἀπ' ἐδῶ!» τοῦ εἶπε. Μὰ ὁ φτωχὸς δὲν ἔφευγε. Ὁ πλούσιος θύμωσε. Πῆρε μιὰ πέτρα καὶ τοῦ τὴν ἔρριξε. Ὁ φτωχὸς τὴ σήκωσε, τὴν ἔβαλε στὴν τσέπη του λέγοντας: «Θὰ τὴ φυλάξω ὡς ποὺ νὰ ἔλθῃ ἡ σειρά μου γιὰ νὰ σοῦ τὴ ρίξω». Κι' ἡ ὥρα αὐτὴ ἔφθασε.

Ὁ πλούσιος ἔκαμε ἕνα ἔγκλημα. Τὸ κράτος τοῦ πῆρε ὅλη τὴν περιουσία. Τὴν ἡμέρα ποὺ τὸν πήγαιναν στὴ φυλακή, ὁ φτωχὸς ἄνθρωπος τὸν συνάντησε. Προχώρησε, πῆρε τὴν πέτρα ἀπὸ τὴν τσέπη του κι' ἑτοιμάσθηκε νὰ τὴ ρίξῃ. Σὲ λίγο ἄφησε τὸ χέρι του νὰ πέσῃ λέγοντας:

«Ἄδικα τὴν κουβαλοῦσα μαζί μου τόσον καιρό! Ὅταν ἦταν πλούσιος καὶ δυνατός, τὸν φοβοῦμουνα· τώρα τὸν λυποῦμαι».

(Ἀπὸ τὸ βιβλίο τῆς κ. Ζωῆς Ε. Φράγκου «Παιδικὰ Ἀναγνώσματα τοῦ Τολστόη».)

ΣΕΛΙΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ

Η ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΤΟΥ ΑΔΕΡΦΟΥ

Τρέχει ἡ Χαρά, κηδᾶ,
τρελαίνει καὶ τρελαίνεται,
τριαντάφυλλα μαδᾶ
ραίνει κι' ἡ ἴδια ραίνεται.

Ἀργήσαμε πολύ,
Χαρά, νὰ σὲ χαροῦμε,
μᾶς τρέλανες, τρελή,
τί μαῦρα κι' ἂν φοροῦμε!

Πηδᾶ ἡ Χαρά, χορεύει,
τραγούδια δίχως ἔννοια,
τὸ δάκρυ τὴ θωρεῖ
σὰν ψεύτικη, κερένια.

Κλαίει κι' ἡ Χαρά, ἡ Χαρά!
σὰ νάταν ἄλλη λύπη,
γιατ' ἦταν μιὰ φορὰ
ἴδια μ' αὐτὴ ποὺ λείπει.

Τραγούδησε, καρδιὰ
θλιμμένη χρόνια τώρα,
ζῆσε σὰν τὰ παιδιὰ
κι' ἂς ζήσῃς λίγη ὥρα.

Σάνδιππος

Ο ΜΙΚΡΟΣ ΒΑΝΙΑΣ

Μικροκαμωμένος, λιγνός, μὲ μιὰ φωτερὴ λάμψη στὰ γαλάζια του μάτια καὶ μιὰ συμπαθητικὴ ξανθὴ ἀπόχρωση στὰ μεταξένια μαλλιά, ὁ μικρὸς Βάνιας, (ὁ Βανιούστας ὅπως τὸν λέγαμε τότε) εἶναι ἡ μόνη, ἴσως, θύμηση ποὺ δὲ σκέπασε τὸ χιόνι τῆς ὁμιχλιασμένης πατρίδας.

Θυμᾶμαι τὶς βαρειὲς χειμωνιάτικες μέρες, ὅταν τὸ χιόνι ἔπεφτε πυκνὸ-πυκνὸ στὴ γῆ, τὴν τρύπα τοῦ γέρο-Ἰβάνοβιτς, ποὺ σὲ μιὰ γωνιὰ τῆς ἀναπαύοταν ὁ Βανιούστας, νὰ σταματᾷ πρωὶ-πρωὶ στὴν πόρτα μας γιὰ νὰ πάρῃ καὶ μένα καὶ νὰ μᾶς ὁδηγήσῃ, τρέχοντας πάνω στὸ παχὺ χιόνι, στὴν πόρτα τοῦ μεγάλου σχολείου.

Σ' ὅλο τὸ δρόμο ὁ Βάνιας, γιὰ νὰ ζεσταθῇ, τραγουδοῦσε κάτι παλιὰ ρούσικα τραγούδια, ἢ μοῦ διηγότανε γελώντας τὶς ἀταξίες τῆς παμπόνηρης ἀδερφῆς του Μάσσας.

Γελοῦσε μ' ἕνα ξέγνοιαστο γέλιο ἀφίνοντας νὰ φανοῦν τὰ μικρὰ ἄσπρα δόντια του, καὶ ρίχνοντας τὸ κεφάλι ἀπὸ συνήθεια πίσω.

Τὶς Κυριακὲς πάλι, ἢ κανένα ζεστὸ ἀπομεσήμερο, τραβηγμένοι στὴ γωνιὰ τῆς μεγάλης αὐλῆς τοῦ δικοῦ μας σπιτιοῦ, στιβάζαμε χιόνι καὶ φτιάναμε τὸν χιονάνθρωπο μὲ τὸ χοντρὸ κεφάλι καὶ τὸ πελώριο ξύλινο τσιμπούκι στὸ στόμα. Ὁ Βάνιας πήγαινε τότε λίγο μακρύτερα, καὶ βλέποντάς τον μὲ τὰ χέρια χωμένα στὶς βαθειὲς τσέπες τοῦ γούνινου παλτοῦ του, τραντζότταν ὁλόκληρος ἀπὸ τὰ γέλια ρίχνοντας τὸ κεφάλι πίσω. Τοῦ φαινόταν πολὺ ἀστεῖος ὁ χιονάνθρωπος μὲ τὸ ξύλινο τσιμπούκι.

Τὴν τελευταία χρονιὰ ὅμως ποὺ μέναμε στὴν πατρίδα, ἔτσι ἀπρόοπτα, ἕνα βράδυ, ἔμαθα πὼς ὁ Βάνιας ἤτανε ἄρρωστος. Παραξενεύτηκα, γιατὶ τὸ πρωὶ ἀκόμα ἔπαιζε ζωηρὸς καὶ χαρούμενος στὴν αὐλὴ τοῦ σχολειοῦ. Νόμισα πὼς δὲν ἤταν τίποτα σοβαρό, καὶ τὴν ἄλλη μέρα τὸν περίμενα ὅπως πάντα μὲ τὴ τσάντα στὸ χέρι. Δὲ φάνηκε ὅμως παρὰ ὁ γέρο-Ἰβάνοβιτς, κουκουλωμένος ὡς ταύτιά, γιὰ νὰ μᾶς πῇ πὼς τὰ ξημερώματα ὁ Βανιούστας εἶχε πεθάνει.

Καὶ θυμάμαι ἀκόμα, πὼς κάποια μέρα μὲ πῆγαν νὰ δῶ τὸ «ἄλλο του σπίτι» ὅπως ἔλεγαν.

Ἤτανε ἕνα μαρμάρινο παραμυθένιο σπιτάκι, ἄσπρο σὰν τὸ χιόνι ποὺ τὸ σκέπαζε. Ψηλὰ-ψηλὰ στεκόταν ὁ Βανιούσκας, γελαστὸς ὅπως πάντα καὶ σκεπασμένος μὲ τὶς χοντρές του γούνες. Ἤταν ἡ τελευταία φορὰ ποὺ τὸν εἶδα...

Ὁ Βάνιας, ἂν καὶ πέρασαν πολλὰ χρόνια, δὲ μεγάλωσε, ἔμεινε Βανιούσκας. Μὲ τὰ χέρια χωμένα στὶς βαθειὲς τσέπες τοῦ γούνινου παλτοῦ του, μὲ τὸ κεφάλι ριχμένο πίσω, σὰ νὰ κοίταζε γελώντας τὸν παλιὸ χιονάνθρωπο μὲ τὸ ξύλινο τσιμπούκι, ξεπετιέται κάπου-κάπου ἀνάμεσα ἀπ' τὶς ἄλλες ἀναμνήσεις τῆς ὁμιχλιασμένης πατρίδας.

Βαρωνέσσα

Η ΑΝΘΙΣΜΕΝΗ ΑΜΥΓΔΑΛΙΤΣΑ

Ὁ καϊμένος ὁ γέρο-Χειμώνας εἶναι τόσο εὐγενικὸς φέτος! Μόλις εἶδε τὸν ἀγγελιοφόρο τῆς ἄνοιξης, τὴν ἀμυγδαλιά, τραβήχτηκε ψηλὰ στὰ βουνά. Πολὺ σ' αὐτὸ συντέλεσε κι' ἡ ἀμυγδαλίτσα μου. Νωρὶς-νωρὶς φόρεσε τὸ κάτασπρο νυφιάτικο φορεμά της. Εἶναι ἡ δεύτερη φορά. Πέρυσι τὴ δύστυχη τὴν τυράννησε ὁ χειμώνας, τῆς ἔσχισε τὸ φορεματάκι της κι' ἀπόμεινε σὰν ἀντρείκελο, ὡς ὅτου φόρεσε τὸ δεύτερο πράσινο φορεμά της. Οἱ συμβουλές μου ὅλες πήγανε χαμένες...

Ὅταν τὴν εἶδα πάλι φέτος, νὰ ντύνεται γρήγορα - γρήγορα, κατέβηκα στὸ περβόλι, τὴν πλησίασα... Ἕνα δροσερὸ ἀεράκι περνοῦσε ἀπὸ τὰ κάτασπρα κλώνια της, κέρνοντας λίγη μυρωδιὰ καὶ χαϊδεύοντάς με στὸ πρόσωπο. Ἡ ψυχή μου γέμισε ἀπὸ μιὰ ἀνείπωτη εὐτυχία, μὰ καὶ μιὰ ἀνείπωτη ἀγωνία...

«— Πρέπει νὰ τὴν συμβουλεύσω...» εἶπα μέσα μου... Ἀστεῖο; Ἐ; Πρέπει ὅμως νὰ ξέρετε ὅτι μποροῦμε νὰ μιλήσουμε καὶ μὲ ἄψυχα ἀντικείμενα... Ἀλήθεια! Χρειάζεται μόνο προσοχὴ γιὰ νὰ καταλάβῃ κανένας τὴ γλῶσσα τους. Ὅταν ἕνας ζωγραφικὸς πίνακας μᾶς συγκινεῖ, δὲν μᾶς λέγει ταυτόχρονα ὅτι πίσω ἀπ' αὐτὸν κρύβεται ἕνας μεγάλος καλλιτέχνης;

Τὴ στιγμὴ ποὺ αἰσθάνθηκα τὴν εὐτυχία στὴν ψυχή μου, ἀφοῦ πρώτα ἔννιωσα καλλιτεχνικὴ συγκίνηση ἀπὸ τὴν ὁμορφιὰ τῆς ἀμυγδαλίτσας μου, τὸ λογικό μου μ' ἔκαμε νὰ καταλάβω ὅτι πίσω της, πίσω ἀπὸ ἕνα μαγνάδι τόσο δυσδιάκριτο, κρύβεται ἕνας μεγάλος καλλιτέχνης, ὁ δημιουργὸς τοῦ κόσμου... Σύγχρονα σχεδὸν ἔννιωσα μιὰ ἀνησυχία... Ἔτσι μίλησα:

— Φτωχή μου ἀμυγδαλίτσα, γιατὶ τόσο νωρὶς βιάστηκες νὰ ντυθῇς; Τάλα δέντρα γύρω σου, πιὸ συνετά, περιμένουν νὰ φύγῃ ὁλοσδιόλου ὁ χειμώνας... Καὶ σύ, νυφούλα κάτασπρη, δὲ φοβήθηκες μὴν ἀνεβῇς, — Θεὸς νὰ φυλάξῃ—μὲ μιὰ ἐπίθεση τοῦ ἐχθροῦ σου, τόσο νέα, στὸ Γολγοθᾶ; Φτωχή μου ἀμυγδαλίτσα, ὅταν θυμώσῃ ὁ χειμώνας, θὰ σοῦ ξεσκίσῃ τὸν κατάλευκο πέπλο σου, θὰ τὸν κάνῃ κομμάτια καὶ θὰ τὸν σκορπίσῃ στοὺς τέσσερις ἀνέμους... Κι' ὕστερα, θωρώντας τὴ γδύμνια σου, θὰ θρηνῇς... Πρόσεχε...

Τὸ ἀνοιξιάτικο ἀεράκι φύσηξε ἐλαφρά. Στὸ πέρασμά του ἡ ἀμυγδαλίτσα μοῦ ψιθύρισε:

— Ἀνόητε... Θέλεις νὰ εἰσδύσῃς στὰ μυστήρια τῆς δημιουργίας;..

Τέτοιες μικρὲς φωνίτσες ἤρθαν μόλις σβυστὰ σταυτιά μου κι' ἀπὸ τὶς ἄλλες ἀμυγδαλιές, ποὺ φάνταζαν στὴν ἀπέραντη πεδιάδα, λὲς κι' ἤταν μιὰ διαμαρτυρία. Ἤξεραν αὐτὲς τί ἔκαναν...

Κῆπος Ποτιστικὸς

ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ

Ἀπ' τὶς πληγὲς τοῦ Σταυρωμένου αἷμα στάζει
καὶ πέφτει στὸ κορμὶ τῆς Ἀμαρτίας,
καὶ λὲς σὰ φωτιὰ τὸ καίει, τὸ σπαράζει,
κι' αὐτὸ ρουχάζει στὰ ὑστερνὰ τῆς ἀγωνίας.

Τελειώνω! κράζει Ἐκεῖνος κι' ἡ γῆ ἀνατριχιάζει.
Τῆς μέρας τὸ λαμπρὸ ἀστέρι σβύνει,
κυκνὸ σκοτάδι ξαφνικὰ ὅλα τὰ σκεπάζει
κι' ἀπὸ τὰ σπλάχνα της ἡ γῆ νεκροὺς ξεχύνει.

Καὶ μέσ' στὸ χαλασμὸ γεννιοῦνται κόσμοι
καινούργιοι, ποὺ ζωὴ καλύτερη θὰ ζοῦνε
σ' ἀγάπης θεῖκα κι' οὐράνια παλάτια.

Φυσάει μπάτης καθαρὸς κι' ὅσα βρωμοῦνε
διώχνει μακριὰ ἀπ' τὰνθρώπινα τὰ μάτια.
Θεὸς πεθαίνει, μὰ γεννιοῦνται κόσμοι.

Ἄγγελος Καλωσύνης

ΤΗ ΝΥΧΤΑ

Ὅλα κοιμοῦνται. Καὶ μοναχὰ κάθε τόσο διακόπτει τὴ νεκρικὴ σιγὴ ἡ καμπάνα τοῦ μεγάλου ρολογιοῦ ποὺ χτυπάει τὶς ὧρες: ἑντεκα, ἑντεκάμισυ, δώδεκα...

Κι' ἔπειτα πάλι βαθειὰ ἡσυχία. Ἀλλὰ νά, σὲ μιὰ στιγμὴ ἀκούγεται ἕνα βῆμα, ποὺ ἔρχεται βιαστικά. Τάκ-τάκ, ἀντηχεῖ στῆς νύχτας τὴ σιωπή.

— Ποῦ πᾶς ἔτσι βιαστικά;

— Μὲ περιμένουν στὸ χορὸ κι' ἀργήσα.

Καὶ προσπερνᾶ...

Κι' ἔπειτα ἀπὸ λίγο, ἄλλο βῆμα, βιαστικὸ κι' αὐτό, ἀντηχεῖ στὴ σιωπὴ τῆς νύχτας.

Τάκ-τάκ.

—Ποῦ πᾶς ἔτσι βιαστικά;

— Πεθαίνει ὁ πατέρας μου, τρέχω γιὰ τὸ γιατρό.

Καὶ προσπερνᾶ...

Θέ μου! πόσες ἀντιθέσεις κρύβει ἡ νύχτα!..

Ροδάνθη

ΑΠΟ ΤΑ ΦΑΙΔΡΑ

ΕΧΟΥΜΕ ΚΑΙΡΟ

Κάποιος ἑτοιμαζόταν νὰ ταξιδέψῃ στὴν Αἴγυπτο, ὅπου λογάριαζε νὰ ποκαταστασταθῇ. Μερικοὶ φίλοι του, γιὰ νὰ τὸν κοροϊδέψουν, τὸν εἰδοποίησαν ὅτι, τόσο πλοῦτο ἔχει ἡ χώρα αὐτή, ὥστε καὶ στὸ δρόμο ἀκόμα βρίσκει κανένας σακουλάκια γεμάτα χρήματα. Τὸ πίστεψε κι' αὐτός.

Φθάνοντας λοιπὸν στὴν Ἀλεξάνδρεια— τυχερὸ θὰ τὸν ποῦνε μερικοί,—βρίσκει στὸ δρόμο του ἕνα σακουλάκι γεμάτο λίρες. Ἐξαγοριωμένος τότε καὶ πετώντας το δέκα μίλια μακριά του:

— Ἄντε στὸ καλό, φωνάζει, ἄφησέ με πρῶτα νἀναπνέψω ἀπὸ τὴ ζαλάδα τοῦ βαποριοῦ. Ἔχουμε καιρό.

Ἐρείκη

ΠΑΙΔΙΚΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Ὁ δάσκαλος: Τί σχῆμα ἔχει τὸ κεφάλι σου;

Ὁ μαθητής: Κύβος, κύριε! (Γερονάς)

Ἰσχὺς τοῦ Πεπρωμένου

***

Ἡ μαμμά: Ἀφοῦ κάθησες τόσο φρόνιμα στὸ σχολεῖο, ζήτησέ μου ὅ,τι θέλεις:

Ὁ Τοτός: Νὰ μὴν ξαναπάω!

Ἐδζωνάκι

***

Ὁ Ἰάσων ξύνει τὴ μύτη του μὲ τὸ νύχι κι' ἡ μαμμὰ του τοῦ λέει:

— Ἰάσων, δὲν ἔχεις μαντήλι;

Κι' ὁ Ἰάσων ἀπαντᾶ:

— Ἔχω, ἀλλὰ τὸ μαντήλι δὲν ἔχει νύχι!

Βάτραχος Νο 5

***

—Ἑρμῆ, μπορεῖς νὰ βρῆς τὰ γραφεῖα τῆς «Διαπλάσεως»;

— Ναί. Ὅταν πῆγα, ἔβαλα σημάδι ἕνα καφενεῖ ταξί, ποὺ στεκόταν ἀπ' ἔξω.

Ναπολεόνη

ΠΑΡΑΚΑΛΟΥΝΤΑΙ

οἱ συνδρομηταί μου, ὅταν λήγῃ ἡ συνδρομή των, νὰ τὴν ἀνανεώνουν ἀμέσως, χωρὶς νὰ μὲ ὑποβάλλουν εἰς τὸν κόπον καὶ τὸ ἔξοδον νὰ τὸ ὑπενθυμίζω στὸν καθένα ἰδιαιτέρως. Ἡ ἔγκαιρη ἀνανέωση τῆς συνδρομῆς εἶναι τὸ πρώτιστον χρέος τοῦ καλοῦ συνδρομητοῦ.

Η ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ «ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ»

Ἀθῆναι, 42 ὁδὸς Εὐριπίδου, τὴν 21 Μαΐου 1930

Η ΣΥΝΕΡΓΑΤΡΙΑ μοῦ δ. Γεωργία Ταρσούλη πῆγε στοὺς Δελφοὺς καὶ παρακολούθησε τὴν Γ' Σειρὰ τῶν Ἑορτῶν. Εἶδε τὶς «Ἱκέτιδες», τὸν «Προμηθέα», τοὺς Ἀγῶνες, τοὺς Χορούς, τὴ Λαϊκὴ Ἔκθεση. Κ' ἀπ' ὅλ' αὐτὰ ἐγράφασε γεμάτη ὡραῖες ἐντυπώσεις καὶ φωτογραφίες. Τὶς ἐντυπώσεις αὐτὲς τὶς γράφει τώρα γιὰ σᾶς. Καὶ θὰ δημοσιευθοῦν στὸ ἐρχόμενο φυλλάδιο, μαζὶ μὲ μερικὲς φωτογραφίες· κι' ἔτσι θὰ πάρετε καὶ σεῖς μιὰ ἰδέα τοῦ μεγαλειώδους θεάματος ποὺ παρουσίασαν αὐτὸν τὸν καιρὸ οἱ Δελφοί, — ὁ ὁμφαλὸς αὐτὸς τῆς γῆς, ὅπως ἔλεγαν οἱ ἀρχαῖοι, — μπροστὰ στοὺς ἀντιπροσώπους τοῦ πολιτισμένου κόσμου.

Ἡ φίλη μου *Ἐντελβάϊς* εἶδε καὶ πείσθηκε τώρα, ὅτι ὅταν λέει κανεὶς πὼς δὲν ἔχει καιρό, εἶναι λόγια· γιατὶ ἀρκεῖ νὰ θέλῃ καὶ θὰ ἔχῃ. Ἔτσι κι' αὐτή, ἂν κι' εἶναι τώρα στὴν Ε' τοῦ Γυμνασίου κι' ἔχει τόσα μαθήματα, πάντα κλέβει λίγη ὥρα γιὰ νὰ μοῦ γράψῃ. Κι' αὐτὸ γιατὶ τὸ θέλει καὶ γιατὶ μ' ἀγαπᾶ. Τὸ ἴδιο κάνει καὶ γιὰ τραῖς Διαπλασοπούλες μὲ τὶς ὁποῖες ἀλληγορεῖ. Κι' ὅμως καὶ τὰ μαθήματά της δὲν παραμελεῖ καθόλου, καὶ τὴ Διάπλασή της διαβάζει ταχτικά, καὶ στοὺς διαγωνισμούς της λαβαίνει μέρος, καὶ τὴ λογοτεχνικὴ καὶ καλλιτεχνικὴ κίνησῃ παρακολουθεῖ, καί... τί ἄλλο, νομίζετε, ἔχει καιρὸ νὰ κάνει; νἀναπαύεται κιόλας! Δὲν ἔχει δίκιο λοιπὸν νὰ πιστεύῃ πὼς ὅποιος θέλει, βρίσκει καιρὸ γιὰ ὅλα;

Δὲν πιστεύω, *Ἄρη*, νἄχεις πιὰ κανένα παράπονο, ἀφοῦ κι' ἀπάντησῃ ἔλαβες στὸ 28ο φυλλάδιο, κι' ἕνα κομμάτι σου δημοσιεύθηκε στὸ προηγούμενο. Καὶ θὰ εἶδες πιὰ ὅτι καμμιὰ «ἐξαίρεσῃ» δὲν κάνω... Ἡ ἐξήγησῃ τοῦ καθηγητοῦ σου γιὰ τὴ λέξῃ «χιοῦμορ» δὲν εἶναι πολὺ διαφορετικὴ ἀπὸ ἐκείνῃ ποὺ σᾶς ἔδωσα ἐγώ. Μόνο ποὺ ἡ δική μου ἦταν γενικώτερῃ, ἐνῶ ὁ καθηγητής σου τὴν περιορίζει στὸ «ἀνέκδοτο» ποὺ εἶναι «ἀστεῖο, ἀφελές, κουτό ἢ ἔξυπνο, μὰ ποὺ ἔχει καὶ κάποια δόσῃ τραγικῆς εἰρωνείας». Ἀλλὰ «χιοῦμορ» δὲν εἶναι μόνο τὸ «ἀνέκδοτο»· εἶναι γενικὰ τὸ πνεῦμα αὐτῶν τῶν ἀνεκδότων, ποὺ τὸ βρίσκουμε καὶ σὲ ποιήματα, καὶ σὲ πεζογραφήματα, κι' ἐν γένει στὸ ὕφος μερικῶν συγγραφέων, ποὺ λέμε ὅτι ἔχουν «χιοῦμορ», δηλαδὴ τὴ διάθεσῃ αὐτῆς τῆς εὐθυμης φιλοσοφίας ἢ τῆς τραγικῆς εἰρωνείας. Ὅσο γιὰ τὸ Ἀμερικάνος καὶ Ἀμερικανός, τὸ ἕνα εἶναι τῆς Δημοτικῆς, τὸ ἄλλο τῆς Καθαρευούσας. Μπορεῖ ὅμως νὰ μεταχειρίζεται κανένας καὶ τοὺς δυὸ τύπους, κατὰ τὴν περίσταση. Π. χ. «Οἱ πιὸ πολιτισμένοι λαοὶ εἶναι σήμερα οἱ Εὐρωπαῖοι κι' οἱ Ἀμερικανοί». Ἐδῶ δὲν πάει πολὺ τὸ «Ἀμερικάνοι». Ἢ: «πῆγε στὸ χωριὸ κι' ἕνας Ἀμερικάνος, ποὺ ἔλειπε χρόνια». Ἐδῶ ἐπίσης δὲν μπορεῖς νὰ πῇς «Ἀμερικανός». Στοὺς «Τρεῖς Ἀεροπόρους» τώρα ἡ δ. Ταρσούλη τὸν κ. Στέφενσον τὸν λέει Ἀμερικάνο. Ὅπου τὸν βλέπεις καὶ «Ἀμερικανὸ» εἶναι ἢ ἀπὸ ἀπροσεξία, ἀπὸ συνήθεια, ἢ καὶ τυπογραφικὸ λάθος. Ἀλλὰ πῶς μοῦ ἀρέσει ποὺ ὅλα τὰ προσέχεις κι' ὅλα τὰ ἐξετάζεις!

Σοῦ ἔστειλα τὸ βραβεῖο σου, *Σανδῆ Νεράϊδα*. Ὁ Διαγωνισμὸς τῶν Εὐσήμων περιλαμβάνει ὅσα Εὐσήμα ἀπενεμήθησαν σ' ἕνα χρόνο, ἀπὸ 1ης Δεκεμβρίου μέχρι 30 Νοεμβρίου. Δηλαδὴ τῶν Διαγωνισμῶν ποὺ τἀποτελέσματά τους δημοσιεύθηκαν σ' αὐτὸ τὸ χρονικὸ διάστημα. Ἑπομένως μποροῦσα νὰ δημοσιεύσω τ' ἀποτελέσματα τῶν Εὐσήμων τοῦ 1929 χωρὶς νὰ περμένω νὰ δημοσιευθοῦν πρῶτα καὶ τἀποτελέσματα τῶν Διαγωνισμῶν τοῦ ἰδιου χρόνου. Οὔτε βέβαια θὰ πάνε χαμένα καὶ τὰ Εὐσημα αὐτῶν τῶν Διαγωνισμῶν ποὺ δημοσιεύονται ὁλοένα: Θὰ περιληφθοῦν στὸν Διαγωνισμὸ τῶν Εὐσήμων τοῦ 1930, ποὺ τ' Ἀποτελέσματά του θὰ δημοσιευθοῦν τὸ 1931, ἀδιάφορο πάλι ἂν δὲν θὰ ἔχουν δημοσιευθῆ τἀποτελέσματα τῶν ἀφρετεινῶν Διαγωνισμῶν. Ἔννόησες τώρα; — Ὅσο γιὰ τὰ γινόμενα στὸ σχολεῖο σοῦ κάθε φορὰ ποὺ φθάνει τὸ φυλλάδιό μου, τὰ φαντάζομαι· εἰδῆς τόσο πολλὲς καὶ καλὲς Διαπλασοπούλες ἐκεῖ!

«Ἄρτι μὲν ἐπεπαύμην ἐν τῷ Γυμνασίῳ φοιτῶσα, ὁ δὲ πατὴρ μετὰ τῆς μητρὸς ἐσκοπεῖτο ὅ,τι καὶ διδάξαιτό με». Αὐτή, λέει, ἤταν ἡ θέσῃ τῆς φίλης μας *Ἄχ Πόλη* ὅταν τελεῖωσε τὸ Γυμνάσιο, κι' ὁ μὲν πατέρας της ἤθελε καὶ καλὰ νὰ σπουδάσῃ Νομικά, γιὰ νὰ τὸν ἀντικαταστήσῃ στὸ γραφεῖο του, ἡ δὲ μητέρα της Φιλολογία, «πιὸ γυναικεῖο ἐπάγγελμα, ἀδελφέ!» Ὀνειρο ὅμως, σὰν τοῦ Λουκιανοῦ, ἡ φίλη μας δὲν ἔβλεπε κανένα... Μοῦγραφε τότε καὶ μένα ἕνα γράμμα—τὸν περασμένο Σεπτέμβρῃ—νὰ τῆς πῶ τὴ γνώμη μου, ἄλλα, ἀτυχία κι' ἐδῶ, τὸ γράμμα χάθηκε. Καὶ τὸ ἀποτέλεσμα; Πάει καὶ δίνει ἐξετάσεις γιὰ τὴ Φιλολογία, πετυχαίνει μέσα στοὺς 16 ποὺ ἐπέτυχαν ἀπὸ καμμιὰ ἑξηντάριὰ ὑποψηφίους,—Διαπλασοπούλα, βλέπετε!— κι' ἡ μητέρα της, θριαμβευτικά, τὴν ἐγγράφει στὴ Φιλοσοφικὴ Σχολή. Ὁ πατέρας της ὅμως δὲν τἀκούει αὐτὰ καί... τὴν μεταγράφει στὴ Νομική. Ἔτσι εἶναι τώρα στὴ Θεσσαλονίκη, φοιτήτρια τῶν «Πολιτικῶν καὶ Οἰκονομικῶν Ἐπιστημῶν» καὶ ὑποψηφία δικηγόρινα. Αὐτὰ τὰ νέα ἔχω ἀπὸ τὴ φίλη μας "*Ἄχ Πόλη*, ποὺ μ' αὐτὲς τὶς φασαρίες ἔκαμε νὰ μοῦ γράψῃ τόσον καιρό. Ὡς καὶ διαλέξεις κάνει τώρα ἡ φοιτήτρια στὸ Πανεπιστήμιο. Καὶ μαθαίνει καὶ δυὸ-τρεῖς ξένες γλῶσσες καὶ μουσική. Μὲ διαβάζει ὅμως πάντα, καὶ μοῦ γράφει, βλέπετε, καὶ θὰ μοῦ γράψῃ. Τί καλά!

Καὶ τὸ *Οὐράνιο Τόξο* στὴν ἴδια ἀπάνω-κάτω θέσῃ βρίσκεται: Σὲ λίγο τελειώνει τὸ Γυμνάσιο καί, ὅπως οἱ περισσότεροι, δὲν ξέρει ἀκόμα τί δρόμο νἀκολουθήσῃ. Μακαρίζει ἐκεῖνα τὰ παιδιὰ ποὺ ἀπὸ νωρὶς γνωρίζουν τὴν κλίσῃ τους καὶ τὴν ἀκολουθοῦν σταθερά. Ἀλλὰ πόσα εἶναι αὐτά; Συνήθως ἡ κλίσῃ ἀργεῖ νὰ φανῇ, καὶ τὰ περισσότερα παιδιὰ ἔχουν πολλὲς καὶ διάφορες κλίσεις, ἀπὸ τὶς ὁποῖες δὲν ὑπερισχύει καμμιά. Ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι αὐτὸ δὲν χρειάζεται καὶ πάντα. Ὅταν ὑπάρχῃ μιὰ γενικὴ κλίσῃ γιὰ γράμματα, γιὰ ἐπιστήμη, μπορεῖ κανεὶς καὶ τὴν τελευταία στιγμὴ νἀ διαλέξῃ μιὰ Σχολὴ καὶ νὰ εὐδοκιμήσῃ ὅπως ἂν διάλεγε μιὰ ἄλλη. Εἶναι ἡ περίπτωσῃ τῆς *Ἄχ Πόλη*, ποὺ θὰ γίνῃ καλὴ δικηγόρινα ὅπως θὰ γινότανε, εἶμαι βέβαιη, καὶ καλὴ καθηγήτρια. Τὸ πιὸ περίεργο,—καὶ τὸ πιὸ ἐνθαρρυντικό,—εἶναι ὅτι κι' ἕνας μὲ κλίσῃ στὰ μαθηματικὰ ἢ στὰ φυσικά, μπορεῖ ἐξαίρετα νὰ γίνῃ καὶ καλὸς φιλόλογος, καὶ γιατρός, καὶ μηχανικός· ὅπως κι' ἕνας μὲ κλίσῃ στὴ ζωγραφικὴ στὴ γλυπτικὴ, στὴ μουσικὴ, μπορεῖ λαμπρὰ νὰ σπουδάσῃ μιὰ ἐπιστήμη. Μόνο οἱ μεγάλες κλίσεις, — οἱ μεγαλοφυΐες — ἐκδηλώνονται νωρὶς κι' εἶναι ἀποκλειστικές. Ὁ Ρεμπὼρ π. χ. μποροῦσε νὰ γίνῃ ἄλλο ἀπὸ φυσικός, ἢ ὁ Μπετόβεν ἄλλο ἀπὸ μουσικός; Ἀλλὰ ὅλοι δὲν εἶναι Ρεμπὼρ ἢ Μπετόβεν. Καί, καθὼς εἶπα, μποροῦν νὰ διαλέγουν καὶ τὴν τελευταία στιγμὴ κάτι ποὺ τοὺς ἀρέσει καὶ τοὺς ταιριάζει. Ἔτσι καὶ τὸ *Οὐράνιο Τόξο*, ποὺ ὡρισμένως ἔχει κλίσῃ στὰ σπουδαῖα, θὰ διαλέξῃ μιὰ ὁποιαδήποτε ἐπιστήμη καὶ ἀσφαλῶς θὰ διαπρέψῃ. Ἔχω μάλιστα τὴν ἰδέα ὅτι, ὅπως κι' ἄλλοι ἐπιστήμονες, μπορεῖ μὲ τὸν καιρὸ νὰ γίνῃ κ.' ἕνας πολὺ καλὸς λογοτέχνης.

Ἀπὸ τὴν τελευταία φορὰ ποὺ ἀνάφερα ξεσπαθωμένους, ξεσπαθωσαν κι' οἱ ἑξῆς: *Πρίγκιψ τῆς Ὀμίχλης*, *Ἱππότης τῶν Κύκνων*, *Γαλανόλευκη*, *Ἔμμ. Ι. Ἐμμανουηλίδης*, *Μικρὸς Ἐδισσαν*, *Μακεδονικὴ Δυναστεία*, *Λευκὸς Κύκνος*, *Ἰωάννης Ἀθανασούλας*, *Σύλλογος «Βατράχων»*, *Δὸν Φασουλάκης*, *Μικρὴ Χωριατοπούλα*, *Γλυκόλαλας Ὄνος* καὶ *Εἰρηνούλα Καρακώττα*. — Λίγοι εἶναι βέβαια, γιὰ τόσον καιρό, ἀλλὰ γ' αὐτὸ ἴσα-ἴσα πρέπει νὰ τοὺς εὐχαριστήσῃ θερμότερα, σὰν ἐξαιρέσεις μέσα στὸν κανόνα τῶν ἄλλων ποὺ ἀδιαφοροῦν· — δὲν λέγω τώρα γιὰ κείνους ποὺ θέλουν ἀλλὰ δὲν μποροῦν· λέγω μόνο γιὰ κείνους ποὺ μποροῦν ἀλλὰ δὲν κουνιοῦνται.

Ὠραία Ἐπιστολὰς μοῦ ἔστειλαν αὐτὴν τὴν ἑβδομάδα κι' οἱ ἑξῆς: *Διάφα*, *Μικρὸς Φίλος*, *Χαραυγή*, *Σκλάβα Βασίλισσα*, *Τζίνα*, *Εἰρηνούλα Καρακώττα*, *Κρυσταλλένια Βρυσούλα*, *Μικρὸς Ἐδισσαν*, *Ἠπειρωτικὸς Ἀετός*, *Σμέλλος Χρύσανθος*, *Κοκκινόπετρα*, *Ἑλένη Α. Τσαούτου*, *Τώνης Ἐρμουπολίτης* καὶ *Χρυσαετός*. — Ἐξετέλεσα τὶς παραγγελίες των καὶ θὰ τοὺς ἀπαντήσω στὸ ἐρχόμενο.

ΕΓΚΡΙΣΕΙΣ ΨΕΥΔΩΝΥΜΩΝ

Κανένα ψευδώνυμο δὲν ἐγκρίνεται, οὔτε ἀναντέωνεται, ἂν δὲν συνοδεύεται ἀπὸ τὸ δικαίωμα, δρ. 10. — Τὰ ἐγκρινόμενα ἢ ἀναντεούμενα ἰσχύουν ἀς τὴν 30 Νοεμβρίου 1930 "Ὅσα συνοδεύονται ἀπὸ Α. ἀνήκουν σὲ ἀγόρια καὶ ὅσα ἀπὸ Κ, σὲ κορίτσια.

Νέα Ψευδώνυμα: Μινώταυρος, ἀ. (Συλ. Φιλ. Ἐτειῶ). Μυστηριώδης Πρίγκιψ, ἀ. (Μ. Πριγκιπᾶτον). Πρίγκιψ τῆς Χαρᾶς, ἀ. (Μ. Πριγκιπᾶτον). Πρίγκιψ τῶν Ὀνείρων, ἀ. (Μ. Πριγκιπᾶτον). Βάτραχος Νο 22, ἀ. (Συλ. Βατράχ.).

ΓΙΑ ΤΗΝ Σ. Σ. Σ.

Ἀπορρίπτονται: «Λουλούδια» τοῦ *Παραμυθένιου*. Ἔχει κάποιο κάπου ἕναν ὡραῖο ρυθμό. Ἀλλοῦ ὅμως τὸ μέτρο εἶναι ὁλωσδιόλου χαλασμένο, καὶ γι' αὐτὸ δὲν μπορεῖ νὰ δημοσιευθῇ. Ὁπωσδήποτε αὐτὸ εἶναι πολὺ καλύτερο ἀπὸ τἄλλα τοῦ ἴδιου ποὺ ἀπέρριψα. Ὥστε ὁ *Π.* πρέπει νἀσκηθῇ ἀκόμη καὶ θὰ προοδεύσῃ. — «Σκέψεις» τῆς *Ἔρσης Δρόσου*. Οἱ πιὸ πολλὲς εἶναι κοινές. Μερικὲς εἶναι καλές. Ἐκμαιεύω τὴν πρώτη, τὴν ὀγδόη καὶ τὴν ἐνάτη. Ἂς τὶς ξαναστείλει μὲ ἄλλες καινούργιες.—«Μπουκάτο» τῆς *Ἀλανιάρας*. Ἐκλογὴ χωρὶς ἐνδιαφέρον.—«Εὐτυχία ὀρφανοῦ» τοῦ *Ἰουλίου Καίσαρος*. Δὲν εἶναι γραμμένο μὲ ἀρκετὴ τέχνη, ὥστε νὰ φαίνεται πιθανὸ καὶ φυσικό.—«Ἡ σούπα τοῦ Ναπολέοντος» τοῦ ἴδιου. Χωρὶς ἐνδιαφέρον. Μάλιστα δὲν εἶναι καὶ πολὺ εὐκολογόητο. — «Διαγωνίσματα» τῆς *Κυρὰ-Φροσύνης*. Τὸ ὄφος εἶναι πολὺ καλό, ἀλλὰ τὰ νόηματα πάρα πολὺ κοινά. — «Γιατ

Ἂν μπορεῖ λοιπὸν ἂς τὸ συμπληρώσει στὸ ἴδιο ὅφος κι' ἂς μοῦ τὸ ξαναστείλει.—Θὰ ἐξακολουθήσω.

Ἡ Διάπλασις ἀσπάζεται τοὺς φίλους της: ***Τόμην Δ. Πλαταρίδην*** (μετὰ χαρᾶς, περιμένω· ὦ, φαντάζομαι μὲ τί ἐνδιαφέρο διαβάζεις τοὺς «Μικροὺς Ἀεροπόρους», ἀφοῦ σκοπεύεις, ἅμα μεγαλώσης, νὰ γίνης καὶ σὺ ἀεροπόρος!) ***Συλφίδα*** (τὰ ἔλαβα ὅλα· χαρτὶ ἔστειλα δυὸ δεσμίδες· τὸ ὄνειρο ποὺ μοῦ ἐμπιστεύεσαι «ὑπὸ ἐχεμύθειαν» εἶναι βέβαια πολὺ δύσκολο, ἀλλὰ ὄχι κι' ἀδύνατο νὰ πραγματοποιηθῇ·) ***Βασίλισσαν τῆς Νύχτας*** (ἔλαβα, εὐχαριστῶ· πολὺ μοῦ ἄρεσε τὸ γράμμα σου γιὰ τὰ μαθήματα, τὶς ἐκθέσεις, τὴν «Ἀντιγόνην» καὶ τὰ λοιπά· εὐχαρίστως θὰ διάβαζα καὶ τὶς ἰδέες σου γιὰ τὴν κοινωνικὴ δράση τῆς Γυναίκας·) ***Μαρίαν Δ. Κλαυδιανοῦ*** (ναί, ξέρω κι' ἀπὸ ἄλλες Διαπλασοπούλες, τί ὡραῖα ποὺ περνᾶτε σ' αὐτὸ τὸ Κολλέγιο· μποροῦσες ὅμως νὰ μοῦ ἔγραφες κάπως συχνότερα· ἂς εἶναι, περιμένω ὅταν θὰ γυρίσης στὴν πατρίδα, γιὰ νὰ πάρης καὶ ψευδώνυμο!) ***Μοζαμβίκην*** (τυχερὴ ἐγὼ λοιπόν, ποὺ δὲν σ' ἄφησε ἡ μαμμά σου νὰ πᾶς στὴν ἐκδρομή, κι' ἔτσι διάβασα ἕνα ὡραῖο σου γράμμα· ὁπωσδήποτε, γιὰ νὰ μὴ σ' ἀφήσῃ, ἡ μαμμὰ θάχε σπουδαῖο λόγο· μόνο νὰ ἰδῶ πότε θὰ ξαναβρῆς τώρα τὴν εὐκαιρία· μετὰ τὶς ἐξετάσεις, ἔ;) ***Ξεχασμένην*** (καὶ σὺ εἶχες καιρὸ νὰ μοῦ γράψῃς, κι' ἂς ἔχῃ χάρη ὁ Μάης ποὺ σ' ἔσπρωξε νὰ συνθέσης αὐτὸ τὸ κομμάτι· δὲν τὸ διάβασα ἀκόμα, ἀλλὰ εἶμαι βέβαιη πὼς δὲν θὰ πειραχθῆς κι' ἂν ἀπορριφθῆ ἀφοῦ εἶναι τὸ πρῶτο σου· πολλὰ χαιρετίσματα στὴν ἀδελφή σου καὶ τὴν περιμένω·) ***Ὀρφέα*** (εὐχαριστῶ γιὰ τὰ καλὰ λόγια·) ***Καμάρι τῆς Μητέρας*** (ἂς ἦταν περαστικὰ καὶ δὲν πειράζει· θὰ πῶ στὴ δ. Αἴλα Καρακάλου πόσο σοῦ ἄρεσε ὁ «Τσέτης» της καὶ ὅτι τὴ θαυμάζεις πρῶτα γιὰ τὰ ποιήματά της κι' ἔπειτα γιὰ τὰ σκίτσα της· ἀσπάζομαι καὶ τὴ ***Χαρὰ τοῦ Μπαμπᾶ***·) ***Ἑλληνικὴν Θάλασσα*** (ὄχι, καθόλου δὲν θὰ βαριέμαι καὶ νὰ μοῦ γράψης ὅσο θέλεις συχνά· ἀλήθεια, εἶσαι ἀδύνατη ἀκόμα στὸ γράψιμο, ἀλλὰ ἕνας λόγος εἶναι ποὺ δὲν γράφεις ὅπως μιλᾶς· δοκίμασε νὰ μοῦ τὰ λές ὅπως τὰ σκέπτεσαι, στὴ φυσικὴ γλῶσσα, καὶ νὰ ἰδῆς πόσο πιὸ εὔκολα κι' ὡραῖα θὰ γράψης· ὦ, ναί, τὴ θυμοῦμαι πολὺ καλὰ τὴ θεία σου ποὺ εἶχε τὸ ἴδιο ψευδώνυμο, καὶ τὴν εὐχαριστῶ ποὺ μ' ἀγαπᾶ πάντα καὶ σοῦ μιλεῖ γιὰ μένα·) ***Ρομπὲρ ντὲ Κλαιρφὸν*** (εἶδες, βέβαια, τὴν ἔγκριση· χαίρω πολύ, γράφε μου·) ***Νινὸν*** (εὐχαριστῶ γιὰ τὼραῖο σου γράμμα ποὺ ἐκφράζει μιὰ παλιὰ καὶ βαθειὰ ἀγάπη· ἐλπίζω νὰ μοῦ γράψης καὶ ἄλλα, πολλά·) ***Ἰνδιάναν*** (δὲν ἀμφιβάλλω γιὰ τὴν ἀγάπη σου, ἀλλά... θὰ περιμένω πάλι τὴν ἄνοιξη, ποὺ «ἀνοίγουν οἱ καρδιές», γιὰ νὰ μοῦ ξαναγράψης· ἢ ἐξακολουθοῦν νὰ εἶναι ἀνοιχτὲς καὶ τὸ καλοκαίρι; ἔλα, γράψε μου λιγάκι πιὸ συχνά· ἀσπάζομαι καὶ τὴν ***Κασσιόπη***·) ***Λευκὴν Γυφτοπούλαν*** (εὐχαριστῶ γιὰ τὰ καλὰ λόγια· χαίρω ποὺ τώρα εἶσαι καλά·) ***Εὔαν*** (ὁ κ. Ξ. σ' εὐχαριστεῖ πολὺ γιὰ τὸ ἐνδιαφέρο· ναί, τώρα πρόκειται, καθὼς λένε, νὰ ἐκλεχθῆ Ἀκαδημαϊκὸς· ποτὲ βέβαια δὲν θὰ βαρεθῶ τὰ γράμματά σου· ἀλλὰ γιὰ τὴ Σελίδα, πόσα κομμάτια ὡς τώρα μοῦ ἔχεις στείλει; πρέπει νὰ λογαριάζης δυὸ γιὰ κάθε τριμηνίαν·) ***Ἰούλιον Καίσαρα*** (ὄχι! τὸ «τὰ εἴπαμε αὐτὰ» ἦταν γιὰ τζίμαμ-μπαλλντί· γιὰ τὸ ἄλλο, εἴδες, ἀπάντησα ἐκτενῶς·) ***Ἄγγελον Εὐτυχίας*** (οἱ λύσεις δεκτές·) ***Μαρίαν Μαζαράκη*** (ἡ Ἀγγελία κάνει δρ. 7,90·) ***Ἱππότην τῶν Κύκνων*** (ἔλαβα τὰ ψηφοδέλτια μαζὶ μὲ τὶς 27 δρ.· τὰ ψευδ. ἐνεκρίθησαν· λυσόχαρτο ἔστειλα·) ***Κόρην τοῦ Κύκνου*** (ἔστειλα 5 τετράδια.) ***Κεραυνόν***, ***Ἔρσην Δρόσου*** κτλ.

Εἰς ἔσας ἐπιστολὰς ἔλαβα μετὰ τὴν ***20 Μαΐου*** θὰπαντήσω στὸ ἐρχόμενο.

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

ΣΥΝΕΧΕΙΑ τοῦ 249ου Διαγωνισμοῦ. Τοῦ φυλλαδίου τούτου αἱ λύσεις εἶναι δεκταὶ μέχρι τῆς 24 Ἰουλίου.

350. Λεξίγριφος

Τί κακιὰ Νεράϊδα!
Τί καλὸ σχολειό!
Μ' ἄξαφνα ποὺ τά εἶδα
Συντροφιὰ τὰ δυό,
—Φάντασμα, ὄχι ψέμμα —
Μοῦκοψαν τὸ αἷμα.

Μεγάλη Ἑλλὰς

351. Στοιχειόγριφος

Τοῦ νησιοῦ αὐτοῦ τοῦ Αἰγαίου
Ἕνα γράμμα τοῦ ἀφαιρῶ
Κι' ἔθνους καὶ καιροῦ ἀρχαίου
Βασιλιὰ τρανὸ θωρῶ.

Νεράϊδα τῆς Σποτειναίας

352. Μεταγραμματισμὸς

Βγάζω ντ καὶ βάζω ρῶ
Καὶ πολὺ-πολὺ ἀπορῶ
Πῶς αὐτὸ τὸ ζωντανὸ
Ψηλὸ γίνεται βουνό.

Καπετὰν-Μουστάκας

353. Αἴνιγμα

Στοὺς Γίγαντες θὰ βρῆς
Τὸ ἀρσενικό μου·
Πουλί 'ναι τῆς αὐλῆς
Τὸ θηλυκό μου.

Πορφυρογέννητη

354. Γωνία

+ * * * * = Χώρα τ. Ἑλλάδ.
* + * * * = Ζῶον χρήσιμον
* * + * * = Δυστυχὴς μήτηρ
* * * + * = Πόλις τ. Γαλλίας
* * + * * = Νῆσος τ. Αἰγαίου
* + * * * = Γεωμετρ. σχῆμα
+ * * * * = Αὐτοκρ. τ. Ρώμης

Οἱ σταυροὶ καθέτως ἀρχ. θεός.

Χιονολούλουδο

355. Κρυπτογραφικὸν

123456786	= Λίμνη
285781	= Πόλις τ. Καυκάσου
356146	= Γίνεται φόρεμα
43186	= Χώρα τ. Ἀσίας
56116	= Πτηνὸν
6731	= Ποταμὸς
76486	= Πόλις τ. Ἑλλάδος
826786	= Κράτος

Μικρὸς Φίλος

356-360. Μισαὶ Λέξεις

λονδ - βολ - κασ - χι - κρα

Αἱ λέξεις αὗται, κομμέναι ἀκριβῶς εἰς τὰ ἡμίσεα των, εἶναι ὅλαι ὀνόματα γεωγραφικά.

Λευκάτας

361. Ἐλλιποσύμφωνον ἐξ Ἀκροστιχίδος

Τάρχικὰ τῶν κάτωθι ζητουμένων λέξεων ἀποτελοῦν Ἐλλιποσύμφωνον τοῦ τύπου:

* _ ** _ ***

τοῦ ὁποίου ζητεῖται ἡ ἀνάγνωσις:

1. Μεγάλη θεά· 2, Βασιλεὺς ὁμηρικὸς περίφημος· 3, Ἑλληνικὴ λουτρόπολις· 4, Βασιλεὺς τῆς Σπάρτης· 4, Βασιλεὺς τῶν Θηβῶν· 5, Μέταλλον ὑγρόν.

Ἰούλιος Καῖσαρ

362. Γρῖφος

Η
Η μ' Η
Η

Η Η
Η μ' Η Τ Η μ' Η
Η Η

Η
Η μ' Η
Η

Ἱππότης τῶν Κύκνων

Διὰ τοὺς Γαλλομαθεῖς

363. Charade

Signe de musique mon premier;
L'autre, œuvre d'Eiffel à Paris;
Simple voyelle dans mon dernier,
Et mon tout instrument de chirourgie.

(Πρωτότυπον) **Φαύστα**

ΛΥΣΕΙΣ

τῶν Πνευμ. Ἀσκησ. τοῦ φύλ. 10

132. Ἰκαρία (ἡ Καρία).— 133. Δέσποινα (δές, πεῖνα).—134. Κοινὸς-οἶνος.—135. Τὸ ξύλο.—136. ΔΡΑΚΩΝ ΡΩΘΩΝ ΑΘΩΣ ΚΩΣ ΩΝ Ν 137. ΑΙΝΝΑΙΟΣ (Ἰλισσός, Νῖνος, Ἀνανίας, οἰνάς, σανίς).—138-142. Διὰ τοῦ Δ: ***δειλός, πάδος, ἄρδην, ὁδός, δασμός***.—143. ΑΤΛΑΣ (αἱ λέξεις διὰ τοῦ Α: ***Ἀβραάμ, Τανάγρα, Λάρναξ, Ἀραράτ, Σάγμα***). —144. Ἡ χάρη θέλει ἀντίχαρη καὶ πάλι χάρη νἆναι.— 145. ***Ἔσο ἐνάρετος*** (ἐς, ὦ ἐν ἀρ, ἔτος.) — 146. Solange (sol, ange). — 147. *Pain*, vain, vin, *vie*.

ΤΟΜΟΙ

ΤΗΣ ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

Τῆς ***Α' Περιόδου*** (1879 – 1893) ἀπὸ τοὺς ἐκδοθέντας 24 τόμους ὑπάρχουν ἀκόμη μόνον οἱ ἑξῆς τρεῖς: 7ος, 14ος, καὶ 18ος. Ἕκαστος τόμος δρχ. ***25***, ταχυδρομικῶς δὲ ἀποστελλόμενος δρχ. ***28,50*** διὰ τὸ Ἐσωτερικὸν καὶ δρχ. ***35*** διὰ τὸ Ἐξωτερικόν.

Τῆς ***Β' Περιόδου*** (1894—1929) ὑπάρχουν ὅλοι οἱ ἐκδοθέντες τόμοι, 36 ἐν ὅλῳ. Ἐκ τούτων, οἱ μὲν Τόμοι τῶν ἐτῶν 1894 – 1928 τιμῶνται ἕκαστος ἄρραφος δρ. ***80*** καὶ ραμμένος δρ. ***85***· Ὁ δὲ ***Τόμος τοῦ 1929*** τιμᾶται ἄρραφος δρ. ***110*** καὶ ραμμένος δρ. ***115***.

Ταχυδρομικὰ τέλη ἑκάστου τόμου προσθετέα εἰς τὰς ἄνω τιμάς: Διὰ τὸ Ἐσωτερικὸν δρχ. ***5*** ὁ ἄρραφος καὶ δρχ. ***15*** ὁ ραμμένος, διὰ δὲ τὸ Ἐξωτερικὸν δρχ. ***23*** εἴτε ἄρραφος εἴτε ραμμένος.

ΜΙΚΡΑΙ ΑΓΓΕΛΙΑΙ

| Α' — 547 |

Ἀνταλλάσσω τετραδιάκια - γραμματόσημα. Δ/σις: Μάριος Κωνσταντινίδης, Ἀθανασίου Διάκου 8, Θεσσαλονίκη.

Κεραυνὸς

| Α' — 548 |

Πρωτομαίνοντας στὸ σαλόνι τῆς Διαπλάσεως χαιρετῶ ὅλους-ες, Ἀλληλογραφῶ Δ/σις: Δνίδα Θεώνην Λάφη, Δημοδιδασκάλισσαν, Αἴγιον, διά:

Μικρὸν Φίλον

| Α' — 549 |

Ὁστε ψῆφο στὰ διαλεχτὰ ψευδώνυμα:
ΑΓΓΕΛΟΣ ΕΥΤΥΧΙΑΣ, ΑΣΤΡΑΠΟΒΡΟΝΤΟ

| Α' — 550 |

Διαπλασοπουλα-ες, ψηφίσατε ὅλοι τὰ ὑπέροχα ψευδώνυμα ΑΣΤΡΑΠΟΒΡΟΝΤΟ, ΑΓΓΕΛΟΣ ΕΥΤΥΧΙΑΣ.

Μαίρη

| Α' — 551 |

ΣΥΛΛΟΓΟΣ
ΜΥΣΤΗΡΙΩΔΕΣ ΠΡΙΓΚΙΠΑΤΟΝ

Σκοποί: Διάδοσις τῆς Διαπλάσεως, Διαγωνισμοί, πειράματα. Προσεχῶς ἀρχαιρεσίαι. Ὅροι Διοικήσεως: Ὁ πρῶτος ἐγγραφόμενος καὶ εἶτα ἐγγράφων καὶ ἄλλους εἰς τὸν Σύλλογόν μας, ἀδοπτελῆ ἀποικίαν, τῆς ὁποίας θὰ προΐσταται «Ὕπατος Ἁρμοστής».

Ψηφίζομεν φανατικὰ ταρχοντικὰ ψευδώνυμα: **Τραγοῦδι τῆς Λευτεριᾶς**
Πρίγκηψ τῆς Ὁμίχλης
Ὀνειροπόλο Ἀστέρι

Ἀνταλλάσσομεν ἀλληλογραφίαν μὲ «Συλλόγους» καὶ τετραδιάκια. Δ/σις: (Α' — 274). Πρίγκιπες, γραφῆτε ὅλοι στὸ Σύλλογό μας.

| Α' — 552 |

Κρητικὲ Ἀέρα, Παῦλε Ντόρη (μὰ ποιός εἶσαι;) Μικρομέγαλη, Φελόσοφη! Ἀξεχεθῆτε τὴν φιλίαν μου; ἐὰν ναί», στεῖλτε πρῶτοι γράμμα ἢ τετραδάκι. Δ/σις: (Α' — 274).

Πρίγκηψ τῆς Ὁμίχλης

| Α' — 553 |

Φρύνη, Καρδιογνώστρια, Καρμελίτα, Φραντζέσκα Νιαρίμιν, Σιμώνη, Βασίλισσα τῶν Ρόδων. Δὲν ἀπαντᾶτε σεῖς... ἀριστοκρᾶται;

Πρίγκηψ τῆς Ὁμίχλης
Βασιλεὺς τῶν Ρόδων

| Α' — 554 |

Ψηφίζομεν φανατικὰ τ' ἀρχοντικὰ ψευδώνυμα: Τραγοῦδι τῆς Λευτεριᾶς, Ἱππότης τῶν Κύκνων, Πόνου Δάκρυ, Καπετανοπούλα, Ὀνειροπόλο Ἀστέρι, Δόν Ζουάν, Ταρζάν, Βασίλειος Μακεδών, Πορφυρογέννητη, Πωγωνᾶτος.

Πρίγκηψ τῆς Ὁμίχλης
Βασιλεὺς τῶν Ρόδων
(Ὑποψήφιοι Δημοψηφίματος)

| Α' — 555 |

Παιδιά! Ἀεχθῆτε τὸν **Πρίγκηπα τῆς Χαρᾶς**, εἶναι ὁ μόνος ποὺ σκορπάει τὴ χαρά.

| Α' — 556 |

Ἐχόμαστε στὴν Πεταλουδίτσα καλὸ... ταξίδι. **Πρίγκηψ τῆς Ὁμίχλης**
Βασιλεὺς τῶν Ρόδων

| Α' — 557 |

Ὁ Ἠσαΐας παύει νὰ ἀνταλλάσσῃ Μ. Μυστικὰ κ.τ.λ.

| Α' — 558 |

Ὁ Ταρζὰν τῶν Πιθήκων παύει νὰ ἀλληλογραφῇ κ.τ.λ.

| Α' — 559 |

Ὁ Ταρζὰν δὲν ἀλληλογραφεῖ μὲ ἄλλους. Ἐξακολουθεῖ μὲ τοὺς παλαιούς. (Ψῆφοβλοι).

| Α' — 560 |

ΑΣΤΗΡ. τὴ γιορτούλα Σου ραίνω μὲ τὰ ὀμορφότερα ὀρεσερολούλουδα καὶ τὶς εἰλικρινέστερες εὐχές μου.

ΒΑΤΡΑΧΟΣ Νο 2

| Α' — 561 |

«ΓΙΑ SOUVENIR»

Σκέφθηκα γιὰ μιὰ ἀνάμνηση τῆς γλυκειᾶς νειότης ποὺ γοργοκυλᾶει νὰ ζητήσω μιὰ κάρτα ἀπὸ ὅλους-ες (γραμμένη) δίνοντας 4 ἐκλεκτὰ ἄθρα. Ἐπίσης θὰ στείλω κι' ἐγὼ ἀπὸ μιὰ κάρτα σ' ὅσους μὲ τιμήσουν μέχρι τέλους Ἰουλίου. Δ/σις: Γ. Βουλγορίδης, Θέσπιδος 1, Ἀθῆναι, διά:

Παῦλον Ντόρην

| Α' — 562 |

Ἐλληνικὲ Καμάρι, ἐνῶ ζητεῖς τετραδιάκια, δὲν ἀνταποδίδεις γιατί;

Κρυσταλλένια Βρυσούλα

| Α' — 563 |

Σὰ ἀγαπητὰ Διαπλασόπουλα Μορτάκο καὶ Κ. Μπουφίδου ποὺ γιορτάζαν στὴν 21 Μαΐου, ἂν καὶ ἀργά, ἡ Ταρζὰν τῶν Πιθήκων εὐχεται χρόνια πολλά.

Τύποις ΣΕΡΓΙΑΔΟΥ, Γεωργίου Σταύρου 10, Ἀθῆναι